Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטישע - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 213 (1208	Łódź, Poniedziałek 12 Września 1927	מינפטער יאהרגאנג	לאָדז, מאָנטאָג טו אלול תרפ"ז.	Nr. 213 1208

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

געשלאָסען דער 15 ציוג. קאָנגרעס

אויסגעוועהלט א נייעם עקזעקוטיוו. — זיג פון דער ווייצמאַן-ריכטונג

דער נייער עקזעקוטיוו פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

באַזעל, 10 (יט"א טעלעגראַפיש). שפּעט די פריהמאָרגענדיגע שעה איז שבת אין אָוונד דער קאָנגרעס גישט געשלאָסען געוואָרען. אויף דער היינטיגער פרימאָרגען זיצונג איז געוועהלט געוואָרען אַ נייער עקזעקוטיוו, אין וועלכען ס'זענען אריין: פּראָפ. חיים ווייצמאַן, נחום סאָקאָלאָוו, קאָלאָנעל קיש, פּרוו. סאַקער, לעאָ מאָצקין, ראָזענבלאַט, לואי ליפּסקי, ד"ר אידער און פּרוי האַלג-ריעטע שולץ.

די שלוס זיצונג איז פאַרגעקומען זונטאָג.

באַזעל, 11. (פון אונזער ספּעציעלען שליח). דער קאָנגרעס איז געשלאָסען געוואָרען היינט פּרימאָרגען. די שלוס-זיצונג איז פאַרגעקומען אינ'ם „קאָזינאָ"-זאַל, וואו ס'איז פאַרגעקומען דער ערשטער ציוניסטישער קאָנגרעס.

די פאַרלעצטע זיצונג האָט געדויערט שבת אַ גאַנצע נאַכט ביז זונטאָג פרימאָרגען. ס'זענען פאַרגעקומען לייזענשאַפטליכע דעבאַטען וועגען די וואַהלען צום עקזעקוטיוו.

סוף-כל-סוף האָט די ווייצמאַן-ריכטונג בעקומען אַ מעהרהייט. פון די אויבענדערמאָנטע אויסגעוועהלטע מיטגלידער אין עקזעקוטיוו, געהען 3 אריין אין לאָנדאָנער הויפּט-עקזעקוטיוו און 2 אין ארץ-ישראל עקזעקוטיוו.

ווייצמאַן גופא האָט בעקומען 138 שטימען נעגען 54. די איבעריגע אויסגעוועהלטע האָבען בעקומען 83 שטימען נעגען 62 נעגען דער ווייצמאַן-ליסטע האָבען געשטימט: די רעוויזיאָניסטען, „מזרחי" און ראַדיקאַלע. די לינקע („התאחדות און פּ. צ.") האָבען זיך אָפּגעהאַלטען פון שטימען.

ס'זענען נאָך אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע רעזאָלוציעס.

נאָך דער ערד-ציטערניש...

אַראַבער בעשעפטיגען יודישע אַרבייטער אין ארץ ישראל.

ירושלים. (י. ט. א.) לעצטענס לאָזט זיך בעמערקען אַ בעדייטענדע פערגרעסערונג פון דער צאָהל יודישע אַרבייטער, וואָס געפינען בעשעפטיגונג ביי אַראַבער. די דאָזיגע ערשיינונג איז בולט אַרויסגעטרעטען ספּעציעל נאָך דער ערד ציטערניש, ווייל די אַראַבישע לאַנד-בעזיצער האָבען בעמערקט, אַז די בנינים, וואָס ווערען געבויט דורך יודישע אַרבייטער זענען פיל שטאַרקער און דויערהאַפטער. טייל אַראַבישע בוי אונטערנעמער ווענדען זיך צו די אָבטיילונגען פון דער „הסתדרות העובדים" וועגען צושטעלען אַרבייטער און זענען מסכים צו צאָהלען ניט קיין קלענערע אַרבייטסלוינען, ווי די יודישע אונטערנעמער.

———

גרויסע שרפה אין די קראָקאָווער באַהן-מאַגאַזינען.

קראָקאָ. 11. (טעלעפאָניש) אין די סחורות-מאַגאַזינען ביים באַהן-הויף אין קראָקע איז אויסגעבראָכען אַ שרעקליכע שרפה, וועלכע געקאָנט האָבען פאַר די מאַגאַזינען קאַטאַסטראָפאַלע פאָלגען. אַ דאַנק אָבער דער ענערגישער רעטונגס-אַקציע פון די פייערלעשער איז דער גרעסטער טייל פון די מאַגאַזינען אָפּגעראַטעוועט געוואָרען.

ווי די אויספאָרשונג האָט בעוויזען, איז דאָס פייער אונטערגעלעגט גע-וואָרען דורך אַ פאַרברעכערישער האַנט. ביז איצט ווערען אָבער קיין איינצעל הייטען נישט פערעפענטליכט.

דער היזק ווערט אויסגערעכנט אויף אַ סומע פון 400 טויזענט זל.

פון יודישען לעבען אין טערקיי.

דער פּראָצעס נעגען די 10 אַרעסטירטע יודען.

קאָנסטאַנטינאָפּאָל. (י.ט.אַ.) די טעג דאַרף דאָ פאַרקומען דער פּראָצעס נעגען די 10 יודען, וואָס זענען, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, אַרעסטירט געוואָרען בעת די אונרוהען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לויה פון דער ערמאָרדעטער יודישער פריילין עלזאַ ניצאַן.

דערווייל זענען אַלע אַרעסטירטע יודען אַרויסגעלאָזט געוואָרען פון תפיסה בעגען קויציע. דער בעשולדי-גונגס אַקט נעגען די אַרעסטירטע יודען דראָהט מיט זעהר ערנסטע סאַנקציעס. זיי ווערען בעשולדיגט אין בעליידיגען די „טערקישקייט", און דאָס איז אַ פער-ברעכען, וואָס ווערט בעטראַכט גלייך ווי אַ מלוכה-פערראַט. אין הסכם מיט די טערקישע געזעצען האָט זיך דער פּראָ-קוראָר געווענדעט צום טערקישען פּאַר-לאַמענט וועגען אַ ספּעציעלע בעוואָל-מעכטיגונג צו שטיצען די דאָזיגע שווע-רע בעשולדיגונג.

דער גאַנצער פּראָצעס בעקומט אַנ-אויסערגעוועהנליכע בעדייטונג צוליב דער גרויסער ערנסטקייט פון דער בע-שולדיגונג סיי אין בעצוג צו די אָנגע-קלאָגטע יודען. סיי צוליב די מעגליכע ערנסטע קאָנסעקווענצען פאַר די גע-גענזייטיגע בעציהונגען צווישען די טערקען און יודען.

ביז איצט האָבען די אַרמענער און גריכען פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל, וואָס האָ-בען געוואָלט מאַכען אַ רייזע אין די צענטראַלע געביטען פון טערקיי געמוזט זיך בעמיהען וועגען אַ ספּעציעלער ערלויבניש. די יודען זענען געווען פריי פון דער בעגרענצונג. איצט אָבער איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ פאַר-אָרדנונג, אַז אויך די יודען זענען אונ-טערוואָרפען די דאָזיגע בעגרענצונגען.

געפונען שטיקער פון פער-לוירענעם אעראָפּלאַן „אָלד גלאָרי".

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.)

ווי בעקאַנט איז דער ענגלישער אַע-ראָפּלאַן „אָלד גלאָרי", וועלכער האָט אונטערנענומען אַ רייזע פון לאָנדאָן קיין אַמעריקאַ, פאַרשוואונדען אין ים.

איצט איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז שטיקער פון „אָלד גלאָרי" זענען גע-פונען געוואָרען אין ניי-שאָטלאַנד, 40 מייל פון „הייליקען דזשאָנס".

ספּאָרט.

לאָדז.

1. פּ.ק. (קאַטאָוויץ)—„ל.ק.ס." 1:2 (0:0)

וואַרשאַ. 11 (טעלעפאָניש).

„פּאָלאָניאַ"—„וואַרשאַוויאַנקאַ" 33 (22)

פּויזען. 11 (טעלעפאָניש).

„וואַרטאַ"—„פּאָגאָן" (לעמבערג) 1:2 (0:1)

קראָקאָ, 11 (טעלעפאָניש).

„ווימלאַ"—„ט.ק.ס." (טהאָרן) 0:15 (0:7)

„קראַקאָוויאַ"—„רוך" (אויבערשל.) 3:5

לעמבערג, 11 (טעלעפאָניש).

„חשמונאי" — „טשאַרני" 0:3 (0:0).

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81

נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זאַנקטנשער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—5

יודישער דעמאָקראַטישער וואהל-בלאָק.

יודישע וועהלער! אין אַלע וואַהל-ענינים ווענדעט זיך אין די וואַהל-ביוראָ'ס פון דעם יוד. דעמאָקראַטישען וואהל-בלאָק וועלכע געפינען זיך:

1) זאַוואַדזקאַ 5 טעל. 44-17 (אין פאָלקס-הויז); 2) פּעטריקאָווער 101 אין לאָקאַל פון סקויטען-אָרגאַניז.; 3) בזשעזשינער 5 אין לאָקאַל פון די לוין-וועבער.

די וואַהל-ביוראָ'ס זענען טעטיג פון 13/IX ביז'ן 19/IX פון 7 ביז 9 אָוענד און פון 19/IX ביז אין טאָג פון די וואַהלען אַ גאַנצען טאָג.

וועהלער! גרייט זיך צו די וואַהלען און שטימט פאַר די ליסטע פון יוד. דעמאָקראַט. וואהל-בלאָק:

יודישע פאָלקס-פּאַרטיי אין לאָדז, צענטער. האַנדווערקער-ראַט, צענטער. קליינהענדלער-פעראייז, דער ראַד-פערקעהר אין לאָדז, לוין-וועבער-מייסטער-פעראיין, פעראיין פון שניידער-כאַלופּניקעס, פעראיין פון האַנדוועבער-מייסטער, סעקציעס פון האַנדוו.-ראַט: שוסטער, טישלער, בעקערס. סעקציעס פון קליינהענדלער-פעריין: פישערס, געפליגעל-הענדלער. גאַרדעראָבען-סעקציע: שאַכערס. קיה-בעזיצער, מאַרג-און מאַרק-שטעהער, גאַסען-הענדלער, קאַלאָניאַל-הענדלער. סעקציעס פון ראַד-פערקעהר: לאַסט-וואָגען-בעזיצער, דראָזשקע-בעזיצער, רעסאָרז-בעזיצער.

891

דער

וואהל-קאָמיטעט

פון רעליגיעזע אומפּאַרטייאישע יודען

געפינט זיך אויף

45 ווסכאָדניאַ 45

אָפען איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 10 אָווענד.

890

Dr. med.

A. MAZUR

נאַרוטאָוויטש (דזיעלנאַ) 44

צוריק געקעהרט

אויערען און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.ז.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6—8 אָוו.

רעכער

צו נייהען אויף דער מאַשין ווערט אָנגענומען ביי

ג. נאָרדמאַן

29 צעגעלניאַנאַ 29

בעקאַנטמאַכונג!

מיר רופען אַלע מיטגלידער פון „לינת אורחים" אויף סימפּאַטיקער און אַלע, וואָס אַז ביי זיי טייער די עקזיסטענץ פון „לינת אורחים", ווי אויך אַלע, וואָס האָבען בעקומען פון אונז איינלאַדונגס-קאַרטען צו קומען מאָנטאָג, דעם 12 סעפּטעמבער 7½ אָווענד אויף דער

פערזאַמלונג,

וואָס קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל „לינת אורחים", פּעטריקאָווער 59.

די פערוואַלטונג.

886

באַהן-טאַריף זאָל געהעכערט ווערען מיט 10—15 פּראָצענט.

וואַרשאַ, 11. (טעלעפאָניש) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז ביים באַהן-מיניסטער פאָרגעקומען אַ פּרעסע-קאָנפערענץ, אויף וועלכער דער מיניסטער האָט צוגעזאָגט צו לאָזען בקרוב אין גאַנג אַ ספּעציעלען שנעלצוג לאָדז—וואַרשאַ אָהן שום פּערהאַלטען זיך.

דער מיניסטער האָט אויך בעקאַנט געמאַכט די פּערזאַמעלטע מיט'ן צושטאַנד פון פּוילישען באַהן-וועזען.

קודם-כל ווייזט דער מיניסטער אָן, אַז בעת דער האַנדעלס-בילאַנס אין פּוילען איז געוואָרען אַ שווערער, האָט דאָס באַהן-מיניסטעריום פּערקלענערט דעם באַהן-טאַריף, איבערהויפּט זיינען די טאַריפען פּערקלענערט געוואָרען בנוגע דעם קויהלען-טראַנספּאָרט, וואָס עס האָט געגעבען די מעגליכקייט, אַז די פּוילישע קויהלען זאָלען קאָנען קאָנקורירען מיט די ענגלישע, וואָס עס האָט פיל מיטגעהאָלפען צו פערשטאַרקען די פּוילישע ווירטשאַפט. איבערגעהענדיג צו דער לאַגע, אין וועלכער עס געפינט זיך איצט דאָס פּוילישע באַהן-וועזען, ווייזט דער מיניסטער אָן, אַז עס זיינען נויטיג אַדורכצופיהרען אַ רייהע אַרבייטען ווי פערגרעסערען די צאָהל באַהן-וועגען, ווייל צוליב'ן פערגרעסערען זיך פון פּוילישען עקספּאָרט איבערהויפּט דער עקספּאָרט מיט'ן ים, האָט זיך פּראָיעקטירט, אַז די 17 פויזענר באַהן-וועגען וואָס פּוילען פּערמאָגט זיינען צו ווייניג; אַ גרויסע צאָהל באַהן-סטאַציעס ענטשפּרעכען נישט די איצטיגע לאַגע און זיי מוזען איבערגעבויט ווערען; עס מוזען אויסגעבויט ווערען אַ רייהע הייזער פאַר די באַהן-אַרבייטער, ווייל אַ גרויסע צאָהל באַהן אָנגעשטעלטע וואוינען זעהר ווייט פון דעם געביט, וואו זיי קומען אויס צו אַרבייטען און דאַרפען ליידען די קאָמוניקאַציע; עס מוזען איבערגעבויט ווערען אַ רייהע באַהן-טורען איבערהויפּט אין קאָנגרעס-פּוילען, וואו זיי זיינען געבויט אויף זאַמד; עס דאַרפען אויך אויסגעבויט ווערען אַ רייהע בריקען, וואָס זיינען ביז היינט נאָך צושטערט צוליב דער מלחמה. כדי די אַרבייטען אַדורכצופיהרען איז נויטיג אַ סומע פון אונדערטהאַלבען מיליאָן זלאָטים.

דער מיניסטער איז זיכער, אַז אין משך פון די נאָהענטע עטליכע יאָהר וועט די רעאָרגאַניזאַציע אַדורכגעפיהרט ווערען און דאָס פּוילישע באַהן-וועזען וועט נישט שטעהן נידריגער ווי אין אַלע אייראָפּעאישע לענדער.

צום סוף ווייזט דער מיניסטער ראַטמאַצקי אָן, אַז דאָס באַהן-וועזען ברענגט מיט יעדען יאָהר אַלץ גרעסערע הכנסות און אַז אויס'ן קומענדיגען יאָהר איז צו רעכענען, אַז די ריינע הכנסה וועט אויס-מאַכען ביי אַ 200 מיליאָן זלאָטעס, וועלכע וועלען קענען גהן אויף איגוועס-טיציע-צוועקען.

דאָס מיניסטעריום אַרבייט איצט אויס אַ נייעם פּראָיעקט וועגען העכערען די באַהן-טאַריפען און אין 1928 זאָלען די טאַריפען געהעכערט ווערען אויף 10 — 15 פּראָצ.

עמיגראַציע קיין אַמעריקאַ

5000 עמיגר. אָנגעקומען קיין אַמעריקאַ דאָס לעצטע יאָהר אַ העלפט – צוריקגעפאָהרען.

ניו-יאָרק. (י. ט. א.) אין פערלויף פון לעצטען קוואָטע-יאָהר, וואָס האָט זיך געענדיגט דעם 30-טען יולי, זיינען אָנגעקומען אין די פעראייניגטע שטאַטען 538,001 אימיגראַנטען. פון זיי זיינען 258,508 צוריקגעפאָהרען. די מעהרסטע אימיגראַנטען זיינען געקומען פון קאַנאַדע. נאָך דעם קומען אין דער רייהע מעקסיקאָ, דייטשלאַנד, אירלאַנד, ענגלאַנד, איטאַליען, פּוילען שוועדען, נאָרוועגיען און פראַנקרייך.

אין פערלויף פון זעלבען יאָהר זיינען צוריקגעשיקט געוואָרען 11,662 אימיגראַנטען, ד. ה. מיט 7 פּראָצענט מעהר ווי אין פריהערדיגען קוואָטע-יאָהר.

אָנגעזעהענע יודישע טהוערין געקומען קיין אַמעריקאַ העלפען דעם נאַציאָנאַל-פאָנד.

ניו-יאָרק. (י. ט. א.) איינע פון די אָנגעזעהענסטע יודישע טוערינס אין עסטרייך און יוגאָסלאַוויען, פרוי פרידאַ לאַנג, איז אָנגעקומען קיין אַמעריקאַ לויט דער איינלאַדונג פון אַמעריקאַנער ביוראָ פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד מיט'ן צוועק צו העלפען אַ סערייע פאַרזאַמלונגען פאַר פערשידענע פרויען קלובען וועגען דער טעטיגקייט פון דעם נאַציאָנאַל-פאָנד אין אייראָפּאַ און ארץ ישראל.

אין אַ געשפּרעך מיט'ן י. ט. א. פאַרשטעהער וועגען דער איצטיגער לאַגע פון די יודען אין עסטרייך האָט פרוי לאַנג ערקלערט, אַז די יודען אין עסטרייך ווערען איצט ווייניגער אַטאַקירט דורך די אַנטיסעמיטישע האַקענקרייצלער. די האַקענקרייצלער שפּילען אָבער אַ בעדייטענדע ראָלע אין דעם אַלגעמיינעם לעבען פון לאַנד, און פיהרען אָן זייער אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע מיט אַלע מיטלען.

ויסעו ויחנו...

די יודישע עמיגראַציע פון פּוילען אין יאָהר 1926.

אין די אויסגאַבען פון מלוכה'שען סטאַטיסטישען אַמט זיינען לעצטענס פּערעפענטליכט געוואָרען די ציפערן פון דער עמיגראַציע פון פּוילען אין פערשידענע לענדער אין משך פון יאָהר 1926. אין די דאָזיגע סטאַטיסטישע מאַטעריאַלען געפינען זיך פּאַלגענדע אינטערעסאַנטע ציפערן וועגען דער יודישער עמיגראַציע פון פּוילען. אין דער אַלגעמיינער צאָהל עמיגראַנטען פון פּוילען אין יאָהר 1926, וואָס בעטרעפט 167,509 פּערזאָן, געפינען זיך 22,406 יודישע עמיגראַנטען. דאָס מאַכט אויס 18,37% און ענטשפּרעכט אומגעפעהר דעם פּראָצענט פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פערגלייך צו דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג פון פּוילען.

צווישען דער אַלגעמיינער צאָהל עמיגראַנטען, וואָס האָבען אויסגעוואַנדערט פון פּוילען אין פערשידענע אייראָפּעאישע לענדער, בעטרעפען די יודישע עמיגראַנטען נישט מעהר ווי 2,37 פּראָצענט, דאַגעגען אין דער טראַנס-אָקעאַנישער עמיגראַציע פון פּוילען דערגרייכט די צאָהל יודען ביז 39,30 פּראָצענט.

נאָך בולטער ווערט דאָס בילד, ווען מען זעהט דאָס אויף 100 נישט-יודישע עמיגראַנטען וואַנדערן אַרויס אין די נישט-אייראָפּעאישע לענדער גאָר 20,8 פּערזאָן, דאַגעגען אויף 100 יודישע עמיגראַנטען וואַנדערט אַרויס אויסער אייראָפּאַ 87,4 פּערזאָן. די דאָזיגע ערשיינונג ערקלערט זיך דערמיט, וואָס די יודישע עמיגראַציע טראָגט נישט קיין סעזאָן-כאַראַקטער און דער יודישער עמיגראַנט זוכט פאַר זיך אַ שטענדיגע ניי היימאַט-אָרט, וואָס איז שווער צו געפינען אין אייראָפּאַ.

אויף דער אַלגעמיינער צאָהל 2,797 יודען, וואָס האָבען אויסגעוואַנדערט פון פּוילען אין פערשידענע אייראָפּעאישע לענדער האָבען עמיגרירט קיין פראַנקרייך 1569 יודען. קיין בעלגיען 745, קיין ענגלאַנד 71 און קיין דייטשלאַנד 55 יודען. אויף דער אַלגעמיינער צאָהל 19,809 יודען, וואָס האָבען עמיגרירט אין די אויסער-אייראָפּעאישע לענדער האָבען אויסגעוואַנדערט קיין ארץ-ישראל 5,813 פּערזאָן, קיין אַרגענטינע 4,750 אין די פעראייניגטע שטאַטען 3,535, קיין קאַנאַדע 2,597, קיין קובאַ 351, קיין אורוגוואַי 294 און קיין אויסטראַליען 283 יודען. די פעראייניגטע שטאַטען, וואָס האָבען געשפּילט אַ מאָל אַזאַ וויכטיגע ראָלע אַלס איינוואַנדערונגס-לאַנד פאַר יודישע עמיגראַנטען האָט אויפגענומען נישט מעהר ווי 15,7 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער צאָהל יודישע עמיגראַנטען פון פּוילען אין יאָהר 1926. (יט"אַ).

דער טראַגישער טויט פון גראַדזיסקער רב

פריטאָג נאָכמיטאָג האָט אין גראָדזיסק, נעבען וואַרשאַ, פּאַסירט אַן אומגליק, וואָס האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע אויפרעגונג און אַ טיפען טרויער אין דער גאַנצער שטאָדט.

דער גרויס-גרויער מורה-הוראה פון דער שטאָדט, הרב ר' חיים דוד מאַליניצקי, איז פּלוצלונג בעקומען זעלבסטמאָרד, אַרויסוואַרפענדיג זיך דורכ'ן פענסטער פון צווייטען שטאָק. אין אַ מעת לעת אַרום, שבת פאַרנאַכט, איז הרב מאַליניצקי געשטאָרבען.

ווען די סבות, וואָס האָבען געפיהרט צו דעם טראַגישען שריט זיינען פּערהאַן פערשידענע נוסחאות. אַ פּערזענליכער פאַקט איז בלויז דאָס, אַז שוין זינט אַ האַלב יאָהר איז דער גראָדזיסקער מורה-הוראה געווען גייסטיג קראַנק. מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט איהם בעזוכט דער גראָדזיסקער רבי, וועלכער איז מהיכנאַמטליך אויך גראָדזיסקער רב. איינזעהענדיג, אַז דער צושטאַנד פון הרב מאַליניצקי איז ערנסט, האָט דער רבי אַרויסגעשיקט צו איהם דעם וואַרשאַווער נערווען-דאָקטאָר פּיטכאָוויטש. דער דאָקטאָר האָט קאָנסטאַטירט ביים גראָדזיסקער מורה הוראה אַ שווערע נערווען-ערשיטערונג און האָט פּעראָרדענט איהם צו האַלטען אונטער אַ שטרענגער אויפזיכט, כדי צו פערמיידען אַן אומגליקליכען צופאַל.

זינט דאַן האָבען די שטוב-מענשען פון הרב מאַליניצקי איהם שטאַרק געהיט. פריטאָג אַרום האַלב 5 נאָכמיטאָג איז הרב מאַליניצקי אַרויס פון זיין וואוינונג, וואָס געפינט זיך אויפ'ן 2-טען שטאָק, ערקלערענדיג, אַז ער מוז אָפּגעבען ערלעדיגען אַ נאַטירליכע בעדערפעניש. עס האָט איהם גמיך געגליינט. אָבער אַזוי ווי דער מורה הוראה איז אַרויס אין הויז-קאָרידאָר איז ער צו צום פענסטער און איז האַסטיג אַראָפּגעשפּרונגען אויפ'ן בּלייטער. מען האָט בעוויזען איהם צו ראַטעווען.

פון דעם פאַל האָט הרב מאַליניצקי צובראָכען ביידע פיס און זיך שרעקליך צעקלאַפּט און פערוואונדעט דעם גאַנצען קערפּער.

נאָך אַ מעת-לעת פון שרעקליכע יסורים איז דער גראָדזיסקער מורה-הוראה שבת אַרום 5 פאַרנאַכט געשטאָרבען.

איינציגע אָנגעזעהענע גראָדזיסקער בירגער גיבען איבער, אַז די נערווען-ערשיטערונג זאָל דער מורה הוראה האָבען בעקומען פון גרויס עגמת נפש. ער האָט בעהאַלטען אָנגעזאַמעלט אַ סומע פון 1000 דאָלאַר אויף אַ נדן פאַר זיין איינקעל, אַ יתומה נאָך זיין פערשטאָרבענער טאָכטער. קיין זוהן האָט ער נישט געהאַט און דאָס איינקעל איז געוועזן דאָס איינציגע קינד, וואָס איהם איז געבליבען. דעם נדן האָט דער מורה הוראה אָפּגעגעבען אויף פּראָצענט ביי אַ גראָדזיסקער בעל הבית. אָבער ווען עס איז אָנגעקומען די צייט חתונה צו מאַכען דאָס איינקעל, האָט דער דערמאָנטער בעל הבית ערקלערט, אַז ער איז איצט נישט אימשטאַנד דאָס געלד צוריקצוצאָהלען. דאָס האָט זיך דער רבי אַזוי שטאַרק גענומען צום האַרצען, אַז ער האָט פערלוירען די פסיכישע גלייכגעוויכט און בעקומען אַ נערווען-ערשיטערונג.

* * *

פון אַנ'אַנדערער זייט גיט מען איבער, אַז די קראַנקהייט פון הרב מאַליניצקי איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך די רדיפות, וואָס ער האָט געהאַט אויסצושטעהן. די גאַנצע 46 יאָהר, וואָס הרב מאַליניצקי איז געווען רב אין גראָדזיסק, האָט ער געלעבט אין דחקות און אין די מלחמה און נאָך-מלחמה-יאָהרען איז ער ממש אויסגעגאַנגען פון הונגער. ערשט נאָכדעם, ווי די גראָדזיסקער ציוניסטען האָבען בעקומען אַ בעוויסטע השפעה אין דער קהלה, האָט מען דעם רב בעשטימט אַ פּענסיע. נישט קוקענדיג דערויף, איז הרב מאַליניצקי פּונקט ווי פריהער געווען אַ בעגנער פון ציוניזם.

דאַנקזאַגונג.

זעהר האַרציג דאַנקען מיר אַלע פריינד, חברים און מעקאַנטע, וועלכע האָבען אָנטיילגענומען אין אונזער טרויער און זיינען אַזוי צאָהלרייך און פּינקטליך ערשינען צו דער הזכרה נאָך אונזער ליבען מאַן און פאָטער

אלתר אייזענשלאַס

צו דער צווייטער יאָהרצייט.

פרוי און קינדער.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען, זונטאָג (י"ד אלול) געשטאָרבען אין עלטער פון 62 יאָהר מיין טייערע פרוי, אונזער הייסגעליבטע מאַמע, שוויגערמוטער און גרויסמוטער

נ. ע. אשת ר' שמעון נ"י רחל רייך

(פון צו הויזע האָראָוויטש).

די לויה קומט פאָר היינט, מאָנטאָג (ט"ו אלול), 1 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז, האָלבאָרסקאַ 34, ווענען וואָס עס טיילען מיט די אין טיפען טרויער

פערבליבענע.

פאַר דער
יודישער אינטעליגענץ
וועלכע וויל געבען די קינדער אַ בעסערע ערציהונג, וועלען ביי דעם העכערען גימנאַזיום אויך ערעפענט קלאַסען פאַר קינדער פון 7 ביז 14 יאָהר, וואָס וועלען געפיהרט לויט'ן סיסטעם פון שווייצאַרישע שולען.

Wyższe Żeńskie
GIMNAZJUM
KLARY WOLFSONOWEJ
פּאַמאַרסקאַ 16 (שרעדניאַ).
די כעברע געפינט זיך אין אַ פּאַרק און אַ גאָרטען, וואָס בעשטעהט פון אַ מאָרגן.

בעמ.: ביים גימנאַזיום אַ שול-פאָרבערייטונגס-אַבטיילונג פאַר קינדער פון 4-7 יאָהר. :-: "מאָדערנע ערציהונג" סיסטעם פּראָפ. מאָנטעסאָרי.
ניידריגער אָבצאָהל.
622
יודיש-פּוילישע געזונטשטעגדען ווערען געלערענט און אַ ברייטען מאָסשטאַב.
די ערציהונג געפינט זיך אונטער אַ ספּעציעלער השגחה.
די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום געהט אָן פון 9—1 און פון 5—7 אָוונד.

אכטונג, צייטונגס-פערקויפער!

קאָמוניקאַט.

יעדען מאָנטאָג פון 8 ביז 10 אין אָוונד וועט זיצען אַ שידס-געריכט, וועלכער וועט ערלעדיגען אַלע סכסוכים, וואָס קומען פאָרצוקומען די מיטגלידער.

מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

בעמערקונג: די חברים ווערען געבעטען די ביישטייערען פּינקטליך צו צאָהלען.

אכטונג ה"ה פּריזיערס!

מיין פּערפּוצערייט-געשעפט איז פערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע העלנישע און בלומען-וואַסערן צום פּרייז פון 4 זל. אַקילאָ, העזשעטעל 3 זל., פּיקסין—7.80, ווי אויך אַלערליי פּריזיער-צובעהער צו קאָנקורענץ-פּרייזען

מיט אַכטונג **J. Drukier**
11 ZAWADZKA 11
קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען

„נייער פאָלקסבלאַט"

וואָרענונג
מיט צונויפגעפּײַלטע פויסטען.

די אוקראַיִנישע סטודענטנשאַפט אין די אייראָפּעאישע אוניווערזיטעטן האָט, עפּעס, גאָרנישט פאַרגעסן און גאָרנישט געלערנט, זי האָט נישט פאַרגעסן דעם בלינדן האַס צו יודען, וואָס זי האָט גע'ירש'ענט פון איהרע טאַטעס און זיידעס, די צלם-געפּאַרטעטע היי-דאַמאַקעס. און זי, די אוקראַיִנישע סטו-דענטען האָבען נישט געלערנט צו פאַר-שטעהען, אַז סטראַשונקעס בעווייזען קיין זאַך נישט, און אויף דער גרוי-סער וועלט מאַכען זיי דעם איינדרוק, וואָס איז פּונקט דער היפוך פון דעם, וואָס די, וועלכע סטראַשען, זענען אוי-סען צו מאַכען.

און ווייל זיי האָבען גאָרנישט פאַר-געסען און גאָרנישט געלערנט, דערי-פאַר הערען מיר זיי „יאָרגען פייער", נישט צו פאַרמיילדען שוואַרצבאַרד'ן"— ווייל, אויב יאָ, וועט זיין שלעכט. זיי פאַרלאַנגען שוואַרצבאַרד'ן ווי אַנ'אומ-זיסטען צולאָג, צו די פּויגעדער הרוגים, וואָס זייערע ברידער און פריינד פון פּעטליוראַ'ס פּערטאַקאַל האָבען אויסבעקוילעט און בעבליבען אומבאַשטראָפט. זיי האָבען אויך נאָך נישט פאַרגעסען, אַז דער יוד מעג זיך נישט פאַרטיידיגען — לויט דער אַלטער טראַדיציע; אַז דער יוד דאַרף קושען די רוט, וואָס פּלאַטשעט איבער זיין רוקען. וואָלטען די יודען נאָך געשוויגען ווען זיי וואָלטען בעשטאַנען געקניט און דעם נאַקען געבויגען פאַר זייער טאַטע-מאַן פּעטליוראַ, און געהאַלטען וואָך אַרום... דעמאָלט וואָלט די סטודענטשאַפט געווען רוהיג. דעמאָלט וואָלט די געוועזענע אומריכטן מיט יודען און זיי קיין שום „וואָרענונג" נישט געמאַכט...

אָבער די אומגעמאַכטע! זיי קומען, אין זייער פּראָקלאַמאַציע, צו פאַרטיי-דיגען דעם כבוד פון זייער פאָלק; זיי ווילען מ'זאָל זיי גלייבען, אַז זייער אוקראַיִניש פאָלק איז נישט בעגאַנגען די בלוט-טאַטען, וואָס זענען פאַרשרי-בען אין די כראָניקעס פון די פאַראַמ-יאָהרען אין אוקראַיִנע. גאַנץ אַרום זענען די אוקראַיִנער, אומשולדיג — די היידאַמאַקעס. אָבער אין דער וואָ-בער פּראָקלאַמאַציע גיבען זיי אַרויס אַ צלום-צייכניש צו זייערע פאַרטיידיגונג; גיבען זיי אָנצוהערען, אַז מ'דאַרף זיי האַלטען אונטער שלאָס און ריגעל. לאָזט מען זיי אָבער פריי — יודען זענען מיט ליב און לעבען נישט זיכער...

„אויב דער מאָרד פון פּעטליוראַ'ן — שרייבען זיי — וועט פאַרשטאַנען ווע-רען, ווי אַ נקמה אַקט מצד דעם יודי-שען פאָלק, דאַן וועלען די יודען צווינגען די אוקראַיִנישע פּאָליטישע פּאַרטייען, און בעזונדערס די אוקראַיִ-נישע סטודענטען, זיך אָפּצוזאָגען פון יעדער מעגליכקייט צו באַטייטיגען די גרויסע מאַסען פון אוקראַיִנישען פאָלק פאַר אַ פרידליכער שטימונג".

רעכט פאַרשטאַנען די דאָזיגע „די-פּלאָמאַטישע שפּראַך", הייסט עס, אַז אויב די מאַסען וועלען נישט בעציי-פּליסט ווערען פאַר פרידליכער שטי-מונג, וועלען זיי האַנדלען אַזוי ווי זיי האָבען געהאַנדעלט אין יענע בלוטיגע טעג, פאַר וועלכע פּעטליוראַ האָט איצט בעצאָהלט מיט'ן לעבען. ווערים דאָס ליגט שוין אין דער נאַטור פון'ם היידאַמאַק. און אויב ס'קומט נישט דער זייטיגער איינפלוס, צעשפּילט זיך, די טאַטע, און דאַן — הוי זיך יודען! די פויסטען זענען געבאַלט!

דערויף קאָן נאָר איינס בעשטימט ווערען:

נישט דאָס יודישע פאָלק האָט בעשיקט ווערען נקמה צו נעמען פון פּעטליוראַ'ן. נישט דער שליח פון יודען איז שוואַרצבאַרד, נאָר דער שליח פון זיין אייגענעם, אויסגעבראַכ-

פען געוויסען. נאָר אויב פּעטליוראַ, מיט אַ רעקאָרד פון צעהנדליגער טויזענדער אומשולדיגע קרבנות געפינט שוץ און פאַרטיידיגונג ביי די אוקראַיִנער, דאַן זאָל שוואַרצבאַרד, מיט זיין רעקאָרד פון איין שולדי-גען קרבן, געפינען שוץ און פאַרטיי-דיגונג ביי יודען.

קיין שום „וואָרענונגען" און סטראַ-שונקעס פון וועלכער זייט אויך, וועלען אונז דערפון נישט אָפּהאַלטען, און „וואָרענונגען" פון אומדערוואַקסע-נע, פּעטליוראַ-בעשטימטע סטודענטען מיט צונויפגעפּײַלטע פויסטען, ווראי נישט.

נ. י. ט.

דאָך אַ שריט פאָראויס.
פּ. פּ. ס. וויל זיך קלאָר מאַכען דעם מהות פון דער יודען-פראַגע.

די פּ.פּ.ס., וועלכע האָט ביז איצט געוואָלט פאַרשווייגען די יודען-פראַגע און נישט נעהמען קיין שום שטעלונג צו די יודישע נאַציאָנאַלע פּאָסטולאַטען האָט איצט, ווי עס שיינט, אין בויג-מענגאַנג מיט דער אַנקומענדער וואַהל-קאַמפּאַניע בעשלאָסען צו ענדערן די דאָזיגע טאַקטיק איהרע און דער צענט-ראַל-אָרגאַן פון דער פּאַרטיי דער „ראָ-באָטניק" האָט אָפּגעדרוקט אַנ'אַרטיקעל פון'ם לידער פון דער דאָזיגער פּאַרטיי דעם. ניעדזיאַלקאָווסקי א. ג. „די שוועריגקייטען פון דער יודען-פראַגע".

ה' ניעדזיאַלקאָווסקי ווייזט פריהער פון אַלעמען אָן דערויף, אַז בנוגע די אָזיגע גרויסע, טעריטאָריאַלע מינדער-הייטען האָט די פּ.פּ.ס. אַ בעשטימטע שטעלונג, וועלכע האָט געפונען איהר אויסדרוק אין'ם פּראָגראַם פון פּ.פּ.ס. וועגען טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע.

אַנדערש איז בנוגע דער יודען-פראַגע. אין'ם אָנהויב פון 20 טען יאָהרהונ-דערט איז די פּוילישע פּראָגרעסיווע און סאָציאַליסטישע עפענטליכקייט גע-שטאַנען אויפ'ן באָדען פון דער אַסי-מילאַציע. די יודען האָט מען בעטראַכט אַלס אַ בעזונדערע ראַסע, אַלס אַ בע-זונדערע רעליגיע, נאָר נישט פאַר קיין בעזונדער פאָלק. די לעצטע עטליכע צעהנדליג יאָהר איז אָבער געשעהען אַ פאַקט, וועלכען מען קאָן נישט אויס-מיידען און וועלכען מען קאָן נישט איגנאָרירען. ביי יודען איז אויסגע-וואַקסען אַ גרויסע נאַציאָנאַלע בעווע-גונג. די יודען אָנערקענען זיך אַלס אַ פאָלק. דער נאָמען „יוד" האָט אויפ-געהערט צו זיין אַ רעליגיעז-ראַסען בעגריף און איז געוואָרען אַ נאַציאָנאַ-לער בעגריף. די יודישע נאַציאָנאַלע אידעע האָט געפונען איהר אויסדרוק אין די פּראָגראַמען פון די פאַרשידענע פּאָליטישע יודישע פּאַרטייען, אַזוי פון די ציוניסטען, פון די פאָלקיסטען און פון „בונד".

„די דאָזיגע פאַרשידענע פּראָגראַמען — שרייבט ה' ניעדזיאַלקאָווסקי — זע-נען אין סתירות איינע צו דער צווייטער. מיר וועלען נעהמען דעם יודי-שען סאָציאַליסטישען לאַגער: דעם „בונד" און די „פּועלי-ציון", די פראַגע וועגען יודיש און העברעאיש. דאָ קאָן נישט זיין קיין פּלאַץ פאַר קאָמפּראָ-מיסען. מען מוז אויסקלייבען איין וועג אָדער דעם צווייטען און יעדער אויס-געקליבענער וועג בעלייכט גאַנץ אַנ-דערש דאָס גאַנצע פּראָבלעם.

„מיר — שרייבט ה' ניעדזיאַלקאָווסקי — פּוילישע געזעלשאַפט, קאָנען איי-גענטליך נישט די יודישע געזעלשאַפט, אויסער די אַסימילאַטאָרען. מיר, פּוי-לישע סאָציאַליסטען קאָנען וועניגער דאָס לעבען פון יודישע סאָציאַליסטען, ווי למשל, דאָס לעבען פון'ם ענגלי-שען, פראַנצויזישען אָדער איטאַליע-נישען אַרבייטער-קלאַס. מיר פאַרשטע-הען נישט ריכטיג דעם קאַמף צווישען דעם „בונד" און די „פּועלי ציון". דער „אַנ-טיסעמיטיזם" ווי דער „פילאָסעמיטיזם" זענען נישט מעהר ווי פּרוכלאָזע שפּיגלונגען.

„אַזוי קאָן אָבער אייביג נישט בליי-בען. פאַרשידענע יודישע פּאַרטייען האָבען אויפגעדרוקט דעם לאָזונג פון נאַציאָנאַל-קולטורעלע אויטאָנאָמיע, זעהר שעהן. דער דאָזיגער לאָזונג איז אָבער ווייט נישט קיין קלאָר-בעשטימטער, אַ נעפּעלדיגער. נאַציאָנאַל-קולטורעלע אויטאָנאָמיע! וואָס איז דאָס? די ראַסע? רעליגיע? פאַר קיין פאַל נישט. אַלזאָ דאָס נאַציאָנאַלע בעוואוסטזיין פון'ם יוד? צי קאָן מען אָבער וועגען אַזאַ בעוואוסטזיין רעדען בנוגע די חסידים, וועלכע האַלטען פון רבי'ן [illegible] פון די דאָזיגע ווערטער פון דעם.

ניעדזיאַלקאָווסקי איז צו זעהן, אַ הגם ער רעכענט זיך ביי די פּ. פּ. ס. אַלס מומחה אין די ענינים פון די נאַ-ציאָנאַלע מינדערהייטען, איז ער אין דער דאָזיגער פראַגע ווירקליך זעהר ווייניג בעהאַוונט. דאָס פּראָ-בלעם וועגען דער נאַציאָנאַל-קולטו-רעלער אויטאָנאָמיע איז שוין כלל נישט אַזאַ נישט-קלאָרע און נעפּעלדיגע זאַך ווי דעם. ניעדזיאַלקאָווסקי שטעלט זיך דאָס פאָר. עס איז וועגען דעם שוין דאָ אַ גאַנצע ליטעראַטור. יודישע נאַ-ציאָנאַל-קולטורעלע אויטאָנאָמיעס האָ-בען שוין עקזיסטירט אין אוקראַיִנע און אין ליטע. אַזאַ אויטאָנאָמיע עקזיסטירט נאָך איצט אויך אין עסטלאַנד. עס איז שוין דאָ די ערפאַהרונג אין דעם ענין און עס זענען שוין אפילו אויסגעאַר-בייט געוואָרען די פאָרמען פון דער דאָ-זיגער אויטאָנאָמיע.

מען דאַרף דערום בעגריסען די ער-קלערונג פון דעם. ניעדזיאַלקאָווסקי, אַז איידער די פראַגע וועט בעקלערט ווע-רען אויף'ן נאָהענטסטען קאָנגרעס פון די פּ.פּ.ס. וועט וועגען דעם אָנגעשטעלט ווערען אַ דיסקוסיע אין דער פּוי-לישער סאָציאַליסטישער פּרעסע. אפשר וועט די דאָזיגע דיסקוסיע קלאָר מאַ-כען פאַר די פיהרער פון פּ. פּ. ס. דאָס דאָזיגע פּראָבלעם.

אין לאָנדאָן
רייזע-נאָטיצען פון בן-ציון אַלמוני

דער איין-האַנטיגער מוזיקאַנט.

איז ער מסתמא געווען אַמאָל אַ סאָל-דאַט, געדינט אין דער אַרמעע, מיט-געמאַכט אַ מלחמה, געווען אַ גוטער מו-זיקאַנט און געשפּילט אַזוי בראַוואָריש אויף זיין מעשענעם קאָרנעט דאָס טרויערישע ליד פון נצחון. האָבען זיך אָבער די מלחמה-יאָהרען אַ שפּיל גע-מאַכט אויף זיין לינקער פליגעל און צו-גענומען פון איהר די האַנד. איז איהם געבליבען אַ הענגענדיגער מעסטער אַר-בעל פאַרשטעקט אין דער לינקער קע-שענע און זיין מעשענער קאָרנעט.

געהט ער זיך אום די טעג איבער די לאָנדאָנער גאַסען, אַ דער קליין וויקטאָריאַנער מענטשעל מיט זיין מעשענעם קאָרנעט און געל מעשענעם פּנים, מיט אַ צוקראַצטעטען האַרץ. בלאָנדזשעט ער אום פון ראָג צו ראָג, בלייבט אַ ווײַלע שטעהן און בלאָזט אַרויס זיין הונגער דורך דער מעשענער טרובע. ווערפט איהם אַמאָל אַ דורכגעהער צו אַ פּעני, בויגט ער זיך איין, הייבט עס אויף און לאָזט זיך ווייטער.

זענען די וואָכען טעג רעש'יגע, ווע-רען די קלאַנגען פון זיין קאָרנעט פאַר-טויבט פון די אונגעהאַלטענע אויטאָס-טראַ-מווייען, שוויבלען די מענשען איהם פאַר-ביי די אויגען. און ווער האָט דאָס צייט אַריינצוקוקען אין די טיף אויסגע-לאָשענע אויגען פון זיין מאָגער דער צייט פאַרפּלאָנטערטע געלען פּנים? — — קומט אָבער דער זונטאָג, בלאָנדזשעט ער נישט אום אַזוי פון גאַס צו גאַס זוכען אַ שטיקעל ברויט. פאַרקלייבט ער זיך ערגיץ ביים טיהר פון אַ באַר און זיין רעכטע האַנד, וועלכע האָט זיך אין טאַקט פון אייגענעם דורכגעלעבטעם יאָהרען צו-וויינגלעגט מיט זיין מעש-נעם שפּייזער, צוטיילט זיך מיט דריי פינגער אויף די דריי קלאַווישען פון קאָרנעט און בעטעלט אויף זיין לשון.

שטעהט ער זיך אַזוי אויפ'ן שוועל ביי אַ געוויסען טיהרען פון דעם בעקאַנטען באַר, בלאָנדזשען זיינע בליקען אום און מ'שטעלט צו מישעל און ער שפּילט.

האָט ער שוין פאַרגעסען זיינע בראָ-ווערישע זעלנערישע לידער, קריגערי-שע מאַרשען. אַנדערע צייטען — אַנ-דערע לידער. האָט ער געלערנט דאָס ליד פון אונזער צייט — פאַקסטראָט, שטאַרלסטאָן, שטעהט ער ביים שוועל און שפּילט, ער איז משמח די זונטאָג-דיגע באַר-געסט וואַרפט מען איהם די פּעניס און ער שפּילט.

צוגיסען זיך אַזוי די טענער פון זיין מעשענער טרובע איבער דער בין-השמשות'דיגער גאַס. און ווער קאָן פיה-לען און פאַרשטעהן פון וואָס זיי רע-דען מעהרער — פון פאַרמדע זאַקסע-פּאָנען אייגענעם קוועלענדיגען הונ-גער?..

דאָס לעבעדיגע יודישע וואָרט

געה איך מיר איבער די יודישע גאַ-סען אין לאָנדאָן און בענק נאָך אַ לע-בעדיגען יודישען וואָרט. אַ משונה'דיגע תאוה האָב איך צום יודישען וואָרט, מוטשט ווי אַ שיכּור צום ביטערען טראָ-פּען, און דאָ גראָד ווי אויף צו להכעיס הער איך קיין יודישען וואָרט נישט. אַזוי פיל יודישע פּנים'ער, קיין עין הרע, דאָ און דאָרט, אויף יעטוועדער שריט און טריט דרייען זיי זיך, פּלי-טען אום פאַרהאַוועטע און אַלע אַזעלכע ענגליש רעדענדיגע, פּונקט ווי זייערע ליפּען וואָלטען זיך פון ששת ימי בראשית אַן געוויינט אין דעם אַריסטאָ-קראַטישען מאָנירליכען ענגליש...

ווערט עפּיס אויפ'ן האַרצען אַזוי אומ-מעטיג און כ'טראַכט מיר:

— וועה, וועה, גישטאָ קיין יודישע שפּראַך, קיין מאַמע לשון אין לאָנדאָן. בעהט מיר צעקאַנען אַ מענשעל מיט אַ גרויסען פּלאַקאַט אַנ'אויפגעקלעפּטען. פינקלען מיר צעקעגען די גרויסע קי-דוש לבנה'דיגע יודישע אותיות. קום איך צו בעהענטער, לייען און פאַר-שטעה קיין וואָרט נישט. שטעה איך זיך, לאָז פראַגען דעם קאָפּ און ווער אַ-מעציגער. און מלוצלינג:

— מיינע צרות אויף זיין קאָפּ — דערהער איך פון אַ זייט. כ'קער זיך אַן און זעה ווי זי שטעהט זיך, מיין האַרציגע יודענע, נעבען איהרע קויש-לעך מ'ט פּרוכט אויף דער גאַס און שיט אַ קללה נאָך אַ קללה אויף אַזאַ וואַסערינגען יודישען יודיש, אַז דאָס האַרץ פלשוט אויסגעהט פון זיסקייט און כ'ווער ביי זיך האַפּעטדיגער:

— נאָך צאַפּעלט אין לאָנדאָן דאָס עפּעס לעבעדיגע יודישע וואָרט...

דער משומדים-שפּיל אויף ווייטשעפּעל.

און שבת-שבת-צונאַכט אין די פאַרנאַכטיגע שעה'ן, צווישען 5 און 7, הויבט זיך אויף דער איינזאַמער פּראָמענאַד איבער'ן טיר פון מיסיאָנערישען קלויסטער אויף ווייטשעפּעל. אויפ'ן שוועל ווערט גרויס געשטעלט די גאַנצע דעקאָראַציע, וועל-כע איז נויטיג צום שפּיל, — אַ פּוס-האַרמאָניע און אַ קליינע רעדנער-טריבונע, — און דאָס שפּיל הויבט זיך אָן.

אַ שטומע זאַך אַ טריבונע, אַ שטיק האָלץ, מוז זי געבען שלעפּען אויף זיך איהר הילצערנעם יאָך און טראָגען אויף איהרע פּלייצעס די אַלטע שטות'ש רייען, וואָס ווערען שטעהענדיג אויף איהר אַרויסגעזאָגט.

דריי הויפּט-סאָליסטען זענען דאָ (אויף דער אַריסטאָקראַטישער שפּראַך גע-רעדט). דער ערשטער — אַנ'אַלטער גרוי-בערדיגער משומד פון מיטעלער הויך, מיט אַ פּאָר שמאָלע אויגען-שפּאַלטען, דורך וועלכע עס קוקען אַרויס אַ פּאָר גרויע, נאַרישע זעגענדיגע אויגען. אַ צווייטער — אַזוי אַ יונגערער, פון קליי-נעם וואוקס מיט אַ פּאָר האָר, וואָס בעגעהט נאָך אַ שערער. אַ פּנים וואָס חלום'עט פון אַ מרחק און אַ האַלז וואָס מישט זיך צונויף מיט'ן שמוציגען קרא-גען אין איין שטיק חושך'ניש: און דער דריטער — אַ יונגערמאַנטשיק מיט אַ פּערזעניגנער נאַז, אויף וועלכער עס הויבען זיך אַ פּאָר ברילען. דאָס זענען די הויפּט העלדען. די איבריגע עטלי-כע מענשען, וואָס שטעהען אַרום ביי די זייטען זענען די סטאַטיסטען.

קריכט אַרויף דער ערשטער אויף דער טריבונע און צעפּלאַפּלט זיך ווע-גען נשמה און... נעכטיגע ווערטער. ס'איז ממש אַ רחמנות אויפצוקוקען ווי ער פּאַטשט, שלייצט די נאָז, שפּייט אַלע ווייזע און קריכט אויף אַלע פיס, אָט דערזאָגט עפּיצער שליינג אַ וואָך, בעוואַרענער „פּרעדיגער" פון קריסטוס. און סאָרט שפּראַך, טאַטע אין הימעל! עטוועס „פאַרדיפּשעווער דימעס" מיט „ברעדער" און „סאַוועס" (אָנשטאָט ברודער און לבנה). אַ ליכטיגען גן עדן זאָל זי האָבען מיין מאַמע, אַ קלוגע יודענע געווען און זי האָט מאַקע רעכט געהאַט זאָגענדיג, אַז די דייטשען אַנ'-מויק'ן אונזער לשון, יודיש, אַז מען קאָן איהם נישט דערקענען.

אין אָרט פון דער „סטיפּעשער" טרי-בונע איינער און אַלס קריכט אַרויף דער צווייטער און נאָכדעם דער דריט-טער, פּלאַפּלען וואָס נישט [illegible] נישט געגלויבען, אין קוקסטו אַריין זיי אין די אויגען, בעמערקסטו, אַז זיי אַליין גלויבען נישט אין דאָס, וואָס זיי רע-דען, — און וואָס זאָל געבען פון דער בלינדער פערד, וואָס איז געשטעלט געוואָרען אויף אַ ראָד צו טרייבען די שטיינער אין מיהל, אַז ער האָט אַ מאָ-גען?..

אַ צער בעלי חיים, נעבעך, אויף די יודישע פּסוקים, וועלכע קומען אַרויס פון זייערע ליפּען צו'גזק'ט — ווען דער רבונו של עולם וויל שטראָפען אַ פּסוק — זאָגט מיינער אַ פריינד, — גיט ער איהם אַריין צו אַנ'עם הארץ אין מויל. און עם הארצות האָבען זיי, די בעדיענענדע „מוצרי משרתים" אין אַ גרויסער מאָס.

שמעהט אַ רעדעל אחינו בני ישראל, וואַרפט מען צו דער טריבונע אויג וואַרטלעך, הויצעלט מען זיך און זיי, די „נשמה כּמבעו", שטעהען זיך און שמייכלען זייערע קאָמישע ראָלען אין דער „טראַגי קאָמעדיע פון גאַרנישט" ביז מ'לאָזט זיך אַרום דער איינזאַמער פּראָמענאַד אויפ'ן פיר און אַ סוף איז צו דער שפּיל.

איך שטעה און טראַכט: אַ גרויס שטאָן וואַלפּעל האָט דער רבונו של עולם בעשאַפען און יעדען בעזונדערס מיט אַנ'אָרט פון וואַנען צו ציהען זיין שטיקעל הויגה אויף דער וועלט: די חיה — פון וואַלד, דעם הונד — פון זיין נאַרע; דעם חזיר — פון מיסט קאָסטען און דעם משומד — פון זיין אייזעל אויף ווייטשעפּעל.

דאס לאדזשער לעבען

12 מאנטאג טו אלול תרפ"ז	סעפטעמבער זון-אויפגאנג 4.28 זון-אונטערגאנג 6,49 לענג פון טאג. 13, 12

מ'באקט נישט.
בעקער-שטרייק דויערט.

(–) נעכטען האט כמעט קיין שום לאדזער בעקעריי נישט געבאקען, צוליב'ן סכסוך צווישען די בעקער-מייסטער און דעם מאגיסטראט וועגען העכערען דעם פרייז פון ברויט און זעמעל.

היינט זאל דער שטרייק פערשארפט ווערען.

פון „לינת-הצדק".

(–) נעכטען האט די פערוואלטונג פון „לינת הצדק" איינגעארדנעט א הזכרה נאכ'ן פערשטארבענעם פערוואלטונגס-מיטגליד ה' שלמה ארבאך און זיין פרוי שרה, די עלטערן פונ'ם דירעקטאר פון יודישען מוחרים-פעראיין. נאכדעם ווי דער חזן האט געזאגט איניגע תפלות און געמאכט אנ'אל מלא רחמים, האט ה' גראהמאן געהאלטען א הזכרה-רעדע און די פאמיליע פון די פערשטארבענע האט מנדב געווען א גרעסערען בעטראג פאר'ן „לינת-הצדק".

די יודישע פליישער-פעראיינען

נעכטען איז אונטער'ן פארזיץ פון ה' גרינבערג פארגעקומען אין לאקאל פון פליישער-פעראיין (פעטריקאווער 24) א קאנפערענץ פון די פארשטעהער פון אלע לאדזער יודישע פליישער-פעראיינען: קעלבער-שחט'ער, גראשער, באלוטער קצבים, פון נייערס און שייבלערס ראיאן און שטעדטישע פליישער-מייסטער וועגען די שטאט-ראט-וואהלען.

נאך א לענגערער לעבהאפטער דיסקוסיע איז איינשטימיג אנגענומען געווארען, אז די אויבענדערמאנטע פעראיינען נעהמען אן א געמיינזאמע שטעלונג לגבי די שטאדט-ראט-וואהלען און געהן צו די וואהלען אלס איין קערפערשאפט.

אין די אפטייקען.
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען די פאלגענדע אפטייקען: ל. פאהלאווסקי (פיעטריקאווער 307), ס. האמבורג (גלובנא 50), ב. גלוכאווסקי (נאורוטאוויטש 4), י. שישקעוויטש (קאפערניקי 26), א. כארעמזא (זאמאמארסקא 10) א. באטאש (פלאץ קאשטשעלני 4).

די וואהל-הכנות צום שטאט-ראט

ערשטער מיטינג פונ'ם חירשאפטליכען בלאק.

נעכטען איז אין ענגלישען זאל פארגעקומען דער ערשטער מיטינג פונ'ם בלאק פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס.

דאס פרעזידיום האבען פערנומען די פערטרעטער פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, וועלכע געהערען צום בלאק. ס'זענען ארויסגעטרעטען א רייה רעדנער, וועלכע האבען אויפגעוויזען די נויטיגקייט פון א בלאק, כדי נישט צושפליטערען די יודישע שטימען. איינציגע רעדנער זענען ארויסגעטרעטען געגען א ווירטשאפטליכען בלאק, אנוויזענדיג, אז ס'דארפען אויפטרעטען נאר פאליטישע פארטייען, וועלכע נעהמען ארום אויך די ווירטשאפטליכע אינטערעסען פון די גרופען וואס זענען אן זיי אנגעשלאסען. צום סוף איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שטיצען דעם ווירטשאפטליכען בלאק.

פון יודישען דעמאקראטישען וואהל-בלאק.

דאנערשטאג האט זיך קאנסטיטואירט דער יודישער דעמאקראטישער וואהל-בלאק. ס'איז געשאפען געווארען א וואהל-קאמיטעט פון 50 פערזאן.

ס'איז איבערגעגעבען געווארען א קאמיסיע אויסצוארבייטען א פלאטפארם.

ביי די „אונפארטייאישע".

(–) נעכטען איז פארגעקומען א בעראטונג פון די אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען, ס'זענען ארומגערעדט געווארען די ענינים, וואס שטעהען אין צוזאמענהאנג מיט די בעפארשטעהענדע שטאט-ראט-וואהלען, ס'איז בעשלאסען געווארען א וואהל-קאמיטעט.

וואהל-מיטינגען פון „בונד".

שבת זענען פארגעקומען 2 גרויסע מיטינגען פון „בונד". איין מיטינג איז פארגעקומען אין זאל „אימפעריאל", דער צווייטער–אין „פלארא". אויף די מיטינגען זענען ארויסגעטראטען א רייה רעדנער, וועלכע האבען ענטוויקעלט דאס פראגראם פון „בונד". ס'זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס צו שטימען פאר'ן „בונד".

מיטינגען פון „פועלי-ציון".

שבת, האט דער יוד. ארב. וואהל-„פועלי-ציון" איינגעארדענט 3 וואהל-מיטינגען, די מיטינגען זענען פארגעקומען אין קינא-טעאטער „אימפעריאל", „סירענא" און א הויף מיטינג אויף דאלנע 12.

אויף די אלע מיטינגען זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס צו אגיטירען און צו שטימען פאר „פועלי-ציון".

פערזאמלונג פון פליישער און טראנספארט-ארבייטער.

נעכטען איז אין קינא-טעאטער „פלארא" פארגעקומען געמיינזאמע פערזאמלונג פון פראפ. פעראיין פון די פלייש-בראנזשע מיט'ן פראפ. טראנספארט ארב.-פעראיין, וועגען דער וואהל-קאמפאניע צום לאדזער שטאט ראט.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען אונטערצושטיצען דעם וואהל-קאמיטעט „פועלי-ציון".

שיער נישט אומגעקומען צוויי מענשען

צוליב א סקאנדאליעזער פערנאכלעסיגונג פון א הויז-ווירט.

(§) נעכטען האט אויף גדאנסקא 76 פאסירט א טראגישער און גלייכצייטיג סקאנדאליעזער פאל.

8 א זייגער אין דערפריה איז אין קלאזעט פון דערמאנטען הויז ארייגעגאנגען די 8-יעהריגע זאסיע קאשמאדעק. אין דעם אויגענבליק האט זיך איינגעריסען די פולשטענדיג פערפוילטע פאדלאגע און דאס קינד איז אריינגעפאלען אין זעגק-גרוב. אויף די שרעקליכע געשרייען פונ'ם קינד איז אנגעקומען דער 20-יעהריגער שוסטער לודוויק פאוועלטשיק. וועלענדיג ראטעווען דאס קינד, האט זיך איינגעריסען דער רעשט פון דער פאדלאגע און אויך פאוועלטשיק איז אריינגעפאלען אין גרוב.

ס'זענען זיך צונויפגעלאפען מענשען און נאך לאנגע מיה איז געלונגען ביידע ארויסצוציהען און גרוב אין א האלב-בעוואוסטלאזען צושטאנד. דער דאקטאר פון דער סאניטעטס האט ביידע געלייסטעט ערשטע הילף און נעמען די הויזבעזיצער בורידער גאלבוים איז צוזאמענגעשטעלט געווארען א פראטאקאל צוליב דעם סקאנדאליעזען פערנאכלעסיגען דעם צושטאנד פון דער פאדלאגע אין קלאזעט, וואס האט בעקענט קאסטען דאס לעבען פון צוויי מענשען.

א גרויזאמער מארד צוליב ליבע,

זיך גע'סמ'ט און גאס אויך צוליב אנ'אונגליקליכע ליבע.

(§) נעכטען האט זיך אין דארף קלעמשעוו אפגעשפילט א שרעקליכע טראגעדיע.

די טאכטער פון לאנדווירט זאקושעווסקי האט זיך פערליבט אין א פארשבעק א געוויסען פעסקא. דער אלטער זאקושעווסקי האט נישט מסכים געווען אויפ'ן שידוך, וועלענדיג אויסגעבען זיין טאכטער פאר א רייכען לאנדווירט. דער פארשבעק האט צוליב דעם געכאפט דער'הרג'עט דעם אלטען זאקושעווסקי מיט א האק און איז אנטלאפען. די אויספארשונגען מאכט זוכט דעם מערדער.

* *
*

(§) אויף מינסקא 15 אין קארפלעוו וואוינט אנ'אקושערקע באבאווסקא מיט א טאכטער און 2 זיהן. דער זוהן טשעסלאוו האט זיך פערליבט אין דער שכנה'ס טאכטער ווערא ניקא, איינמאל האט באבאווסקי, זייענדיג שכור'לעך, פערשטעפעט עפיס א פרעמד מיידעל. זי האט אויפגעהויבען א געשריי מ'האט וועגען דעם מיטגעטיילט דער ליבסטע פון די ארבייטען און באבאווסקי איז דערוויטערט געווארען פון דער ארבייט, ווען זיין כלה האט זיך וועגען דעם דערוואוסט האט זי מיט איהם איבערגעריסען און אנגעהויבען זיך צו בעגעגענען מיט אנ'אנדערען. באבאווסקי האט פון דעם שטארק געליטען.

נעכטען, ווען ער האט דערזעהען זיין כלה שפאצירען מיט א צווייטען האט ער ארויסגעכאפט א פלאשעלע סם און אין איהרע אויגען עס אויסגעטרונקען. אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

קליינער פעריטאן.
די כהלה.

מ'שמועסט אפילו שוין לאנג ביי אונז אין שטאט, אז אויפ'ן פלאץ וואלנאשטשי זאל געשטעלט ווערען א דענקמאל קאשטשושקען, נאר דער עולם האט גערעכענט, אז מ'מיינט דאס אויף א צו-פליסען, ווי א סך אנדערע פראיעקטען, וואס בלייבען אויפ'ן פאפיר.

די פאריגע וואך, אבער, האט זיך דער עולם איבערצייגט, אז ס'איז אין דעם דא א מקצת אמת, והא ראיה ס'איז אויפגעשטעלט געווארען אויף דעם דערמאנטען פלאץ אזא מין מאדעל, ווי אזוי דער דאזיגער דענקמאל וועט אויסזעהן, און גלייך איז געווארען א בהלה ביי אונז אין שטאט:

קודם האט זיך די נאוואמייסקי גאס געפילט שטארק בעליידיגט...

מ'טייטש — טענה'ט זי – אזא חרפה איהר אנצוטון און צו וועלען שטעלען דעם דענקמאל מיט'ן הינטערטייל צו איהר און מיט'ן פארנט דוקא צו די יתסנ'טע צו די פעטריקאווער גאס...

און צווישען זיך גערעדט איז דאך דאס טאקע א שפיקעל פאטש אין פנים... וואס איז? זיי, די באלעבאטים פון נאוואמייסקי, מאכט מען נישט קיין זאיענטשעס פאר פאדאטקעס אזוי ווי די באלעבאטים פון פעטריקאווער?

א כב'א. אז די נאוואמייסקע רופט צו דין תורה די פעטריקאווער און מ'זאגט, אז דעם שבת האבען זיי בדעה מעכב הקריאה צו זיין...

און אחוץ דעם איז אנגעפאלען א שרעק אויף די עפענטליכע אינסטיטוציעס, וואס געפינען זיך אויפ'ן פלאץ וואלנאשטשי.

היות – זאגען זיי — עס וועט זיי נישט זיין אזוי בעקוועם צו ארבייטען לטובת הכלל, אז דער גענעראל זאל זיי תמיד שטעהן פאר די אויגען... ער איז דאך כידוע געווען א גענעראל, אנ'ארמיטליכער מענש און האט קיין צולות נישט בעקאנט פערטראגען.

און פון די אלע עפענטליכע אינסטיטוציעס איז קודם אויפגעציטערט געווארען די יודישע קהלה. ווייל, אז עס וועט אויסברעכען א מחלקה וועגען ענין עירוב, מקוה, מים אחרונים וכדומה וכדומה און בעקלעך וועלען אנהויבען פליהען אין דער לופטען, די געשרייען וועלען קומען עד לב השמים און זיי וועלען אין מיט'ן דערין א קוק טון אויפ'ן מי בחרב ווי ער ער שטעהט זיך דער גענעראל מיט'ן שווערדעל, וועט זיי דאך אנגאהמען הענד און פיס..

נישט ווייניגער האבען זיך דערשראקען די ענדעקעס פון מאגיסטראט זיי האבען זיך דערמאנט, אז קאשטשושקא איז דאך געווען א ליבעראל, אזא מין פילסודסקיסט און ער קען זיי מיט איין מאך מיט דער האנט — אפווישען...

שטארק דערשראקען — זאגט מען — האט זיך פלאץ וואלנאשטשי נומער 2, דארט, וואו ס'איז זיך מתעסק דער שטייער-אמט: אפנים, אז זיי שפירען זיך אז זיי טוען עולות ביים אפשאצען די שטייערען...

בנתיים האט גאט געטון א נס און מ'האט דעם כמו דענקמאל צוריק ארונטערגענומען און ס'איז זיי אלעמען אביסעל לייכטער געווארען.

ווי זאגט דאס א ווערטעל, א חיי שעה איז אויך גוט...

שר של אש.

Dr. med. H. Gutsztadt
ספעציאל-ארצט פאר אקושער און פרויען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
Zachodnia 62 (צעגעלניאנא 23)
טעלעפאן 29-52, 558
נעמט אן פון 12—2 און פון 4—7 אבענד.

„ראזאלינא".

די נעכטיגע פייערונג אין פרעכטיגן סאנאטאריום פאר יודישע יתומים.

ווייט פון דעם טומעל און דער שטאט אין א הערליכען קליינעם פארק, פול מיט גרינס און בלומען, פול מיט זון און פרעהליכקייט, שטעהט איינזאם א מאנומענטאלע מצבה אויפ'ן קבר פון דער יונג-פערשטארבענער פרוי ראזאלינא ניידא.

נישט קיין טויטער שטיין מיט א סטערעאטיפער אויפשריפט איז דאס, נאר א לעבעדיג הויז, וואס האט א ציל צו דערהאלטען דאס געזונד און בעזונדערמאכען שוין קראנקע אונגליקליכע יודישע יתומים-קינדער.

מיר האבען דא אין זין דאס סאנאטאריום פאר ארימע יתומים „ראזאלינא" אין קאלי, וועלכעס איז אויפגעבויט געווארען דורכ'ן היגען נדבן ה' ג. ניידא אלס אנדענק נאך זיין פערשטארבענער פרוי ראזאלינא.

שטיל און בעשיידען ווערט געפיהרט דאס גרויסע ווערק. 500 יתומים-קינדער שוואכע, פערוואהרלאזטע האבען דארטען שוין בעקומען זייער געזונג. און טויזענדער און הלואי, צעהנדליגער טויזענדער וועלען נאך דארט זיין היילונג בעקומען. איך האלט, אז איך וועל נישט איבערטרייבען, שרייבענדיג, אז פיל פון די לאדזער טומעלדיגע כלל-טוער ווייסען אפילו נישט וואס עס איז א זויגס, און וואו געפינט זיך דאס — „ראזאלינא". און דאס איז א שאד. ס'וואלט כדאי געווען, אז די דאזיגע כלל-טוער און די יודישע געזעלשאפט זאל וויסען, וואס מ'קאן פון מיט ווייניג רעדען און מיט פיל טון, וואס ס'קען געטון-ווערען מיט אפפערווילליגקייט און ווילען מיט ליבע און בעשיידענקייט.

אזא פאראנעם פון געזעלשאפטליכער מעטינקייט, אזא איינראפאנשקייט אין אויסזעהן און איינארדנונג דארף דינען אלס מוסטער פאר אלע היגע וואוילטעטיגקייטס אינסטיטוציעס. דער פרעזעס פון דער אינסטיטוציע ה' ד"ר גוטענטאג האט אונז געגעבען א גענויען איבערבליק וועגען דער געזונדהייטס צושטאנד פון דער דאזיגער אינסטיטוציע, וואו קינדער בריינגען אויס זייערע לינדען, מאכען פיל זייערע בעקלאג און מאכען פרעהליך זייערע געמיטער. מיר וואונדערען זיך גארנישט. פעהלט דען דארט זון, לופט, ריינקייט, בעקוועמליכקייטען און עסען פאר די קינדער? האבען דען דארט נישט די קינדער די זארגפעלטיגסטע בעהאנדלונג פון די אנגעשטעלטע און ערציהער? שטעהען דען נישט די ה"ר ניידא און ליפשיץ אויף דער וואך, אז דער אינסטיטוציע זאל גארנישט פעהלען?

שילדערן די אינסטיטוציע איז צו שווער, מ'דארף זעהען דעם פארק, די זוניגע ווערא נדעס, די גרויסע גאלדיצטיגע שלאף-צימערען. די אבסאלוט היגיעניש וואש-שטובען און אנדערע אוביקאציעס, און דעם מעניו פון דער קינדער-ערנעהרונג. די בלומען-גראנזשעריען, די אייגענע עלעקטרישע בעלייכטונג, די מעדיצינישע הילף א. אז. וו., כדי ס'זאל פערשטעהן ווערטער פון ענציקונג און בעוואונדערונג.

מיר ווילען זיך נישט ארייגלאזען אין קיין שום אנדערע חקירות. מיר שטעלען „ראזאלינא", די שוועסטער-אינסטיטוציע פון יתומים-הויז פולנאצנא 38, אין דער ערשטער רייה פון די לאדזער פילאנטראפישע אינסטיטוציעס.

אינ.

נעכטען איז אין „ראזאלינא" פארגעקומען א דריי-פאכיגע פייערונג: די דריי-יעהריגע עקזיסטענץ פון „ראזאלינא", די ערעפענונג פון א שלאף-צימער פאר 16 קינדער און דאס ענטהילען פון א דענק-טאפעל פאר דעם גרינדער און בויער פון „ראזאלינא" ג. ניידא.

די פייערונג איז אויסגעפאלען זעהר אימפאזאנט. נישט קוקענדיג אויף דעם שלעכט-רעגען איז געקומען א בעדייטענדער עולם. דער קאנטאר אלטער-מאן מיט'ן כאר אונטער דער אנפיהרונג פון ה' דארגושאנסקי זינגען ענטשפרעכענדע, תפילות און נאכדעם שניירט ה' ניידא איבער דאס באנד צו דעם נייעם שטאק, וועלכער איז אויסגעבויט געווארען אומזיסט דורך אינזש. גאלדבערג. די געסט בעזוכען די פרעכטיגע געביידע און זעצען זיך ארום די געדעקטע טישען ביי א בעשיידענע אויפנאהמע. ה' ד"ר גוטענטאג גיט אנ'איבערבליק פון דער אינסטיטוציע און דאנקט דעם נדבן ה' ניידא פאר זיין שעהנעם אויפטו.

די קינדער פון דער אינסטיטוציע זענען גאכהער משמח די געסט מיט די שעהן-איינשטודירטע יודישע, העברעאישע, פוילישע לידער און דעקלאמאציעס. ווארעמע בעגריסונגס-רעדעס האלטען די ה"ה: רומקאווסקי, אינזש. גאלדבערג א. א.

דער בעקאנטער פאטאגראף-ארטיסט ה' שיינפעלד מאכט פערשידענע פאטאגראפישע אויפנאהמען און דאן געהט מען זיך פונאנדער מיט די בעסטע איינדריקען.

די רעזאָלוציעס פון ציון. קאָנגרעס

וועגען אימיגראַציע, פינאַנץ-פּאָליטיק און געזונדהייטס-וועזען פון ארץ-ישראל.

די עליה-רעזאָלוציעס.

1) נעהמענדיג אין אַכט דעם איצטיגען קריזיס, וואָס האָט אָפּגעשטעלט די איינוואַנדערונג קיין ארץ ישראל, ערקלערט פײערליך דער 15-טער קאָנגרעס, אַז אַ פאָלקס-עליה אין גרויסען מאַסשטאַב, וואָס זאָל אַריינברענגען אין לאַנד סיי אַרבייטס-קרעפטען און סיי קאַפּיטאַל, איז אַן אומבאַדינגטע נויטווענדיגקייט פון דער ענטוויקלונג פון ישוב און אויפבוי-ווערק פון לאַנד. די ציוניסטישע לייטונג דאַרף דעריבער אָנווענדען אַלע איהרע אָנשטרענגונגען כדי צו ענדערען די איצטיגע לאַגע און צוגרייטען די נויטווענדיגע באַדינגונגען פאַר אַ סיסטעמאַטישער און אונאויפהערל כער עליה.

2) דער קאָנגרעס בעטראַכט די אָרגאַניזירטע עליה פון חלוצים, ספּעציעל אין דער איצטיגער צייט, פאַר דעם ענטשיידענדען פאַקטאָר, וואָס וועט שטאַרקען די בעוועגונג.

דער קאָנגרעס בעאויפטראָגט די ציוניסטישע לייטונג צו ערמעגליכען אַריינצוקומען קיין ארץ-ישראל אין משך פון קומענדען יאָהר אַ טייל פון די אָרגאַניזירטע חלוצים און חלוצות, וואָס האָבען שוין דורכגעמאַכט די גייסטיגע און פיזישע הכשרה.

רעזאָלוציעס וועגען הכשרה.

1) דער קאָנגרעס אָנערקענט דעם ווערט אין די בעדייטונג פון דער חלוצישער בעוועגונג, וועלכע ענטשפּרעכט אַמבעסטען די בעדערפעניסען פון דער איצטיגער לאַגע.

2) אָנערקענענדיג די ספּעציעלע בעדייטונג פון דער החלוץ-בעוועגונג אין צ וניזם און ארץ-ישראל, שטעלט דער קאָנגרעס פעסט די פאַר רעכט פון דער הכשרה אין דער עליה.

די חלוצים-בעוועגונג אין רוסלאַנד פאָדערט אַ ספּעציעלע אויפמערקזאַמקייט. דעריבער דאַרף די פּראַזידענט-אַנצ אויסנוצען פאַר דער הכשרה און עליה אין דער ערשטער רייהע אויסבעצאָהלט-ווערען די חלוצים אין רוסלאַנד.

דער דעזידעראַט פון דעלעגאַט פון די תּימנים גלוסקא וועגען שאַפען אין עדען אַן איינוואַנדערונגס-אַמט פאַר דער עליה פון די תימנ'ער עולים איז איבערגעשיקט געוואָרען דער עקזעקוטיווע צו בעריקזיכטיגונג.

שאַפונג פון א הלואה-קאָמיסיע.

1) דער צוזאַמענשטעל פון דער קאָמיסיע, פאָרגעלעגט דורך דער פינאַנץ-פּאָליטישער קאָמיסיע פון קאָנגרעס, איז פאָלגענדער: ד"ר פייוועל, וויקטאָר יאַקאָבסאָן, ניירימ, רופּאין, זלאַטאָפּאָלסקי, בערנהאַרדט, סענאַטאָר ראָזענשטרייך און שפּריקער.

2) דער קאָנגרעס בעפולמעכטיגט די עקזעקוטיווע צו פיהרען אונטערהאַנדלונגען וועגען בעקומען לאַנגטערמיניגע קרעדיטען אויף פּראָדוקטיווע אויפבוי-אַרבייטען און צו שליסען אָפּמאַכען אויף ענטשפּרעכענדע בעדינגונגען.

פינאַנץ-פּאָליטיק.

3) דער קאָנגרעס שטעלט פעסט. אַז די פינאַנץ-פּאָליטיק פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע דאַרף זיך שטיצען אויף פאָלגענדע פונדאַמענטאַלע יסודות.

א. די הוצאות, וואָס ווערען בעשטימט פאַר אַ געוויסען יאָהר-פעריאָד דאַרפען געהאַלטען ווערען שטרענג אין די גרעניצען פון די פאָראויסגעזעהענע הכנסות.

ב. אַ געהעריגע זאָרגפעלטיגקייט פאַר דער פאַרוואַלטונג און קאָנסאָלידירונג פון די שוין אָנגעהויבענע אַרבייטען.

ג. מען דאַרף מיט אויסדויער שטרעבען דערצו, אַז אַ בעדייטענדער טייל פון בודזשעט זאָל פאַרווענדעט ווערען אויף פּראָדוקטיווע צוועקען און בעזונ- דערס פאַר לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָניזאַציע.

4) דער קאָנגרעס ערקלערט, אַז די בודזשעט-פּאָסטענס, וואָס זענען דורך איהם פעסטגעשטעלט געוואָרען, דאַרפען בעטראַכט ווערען אַלס מאַקסימום, וואָס מאַר נישט איבערגעשריטען ווערען. און קענען דורך דער עקזעקוטיווע ענטשפּרעכענד פאַרקלענערט ווערען מיט אַ בעשטעטיגונג פון אַקציאָנס-קאָמיטעט.

5) דער קאָנגרעס ערקלערט, אַז עס איז פאַרבאָטען די זאַמלונג פון בעזונדערע פאָנדען דורך וועלכע עס איז ציוניסטישע גרופּען אָדער קאָרפּאָראַציעס, אַן אויסנאַהמע ווערט געמאַכט נאָר פאַר די פאָנדען, וואָס עקזיסטירען שוין פון לאַנג, ווי אויך אין די פאַלען, ווען די עקזעקוטיווע ערלויבט אויסדריקליך אויף דער דאָזיגער זאַמלונג.

נעבען דעם פאַרבאָט פון דער עקזעקוטיווע האָט די פּאַראַינטערעסירטע גרופּע דאָס רעכט צו אַפּעלירען צום אַקציאָנס-קאָמיטעט.

6) א. דער קאָנגרעס בעשליסט צו שאַפען דעם אַמט פון אַ הויפט-קאָנטראָלער, וואָס האָט די אויפגאַבע צו קאָנטראָלירען די הוצאות און הכנסות פון אַלע ציוניסטישע אינסטיטוציעס.

ב. דער ציל פון דער קאָנטראָל איז:

1) צו שאַפען אַ גאַראַנטיע פאַר אַ בעפרידיגענדער, ווירטשאַפטליך-צוועקמעסיגער געשעפטס-פיהרונג.

2) די זיכערונג פון דער דורכפיהרונג פון די ציוניסטישע בעשלוסען און ריכטליניעס אין אַלע צווייגען פון דער אָרגאַניזאַציע.

3) די זיכערונג פון אַן אָרדענטליכער צוזאַמענאַרבייט פון די בעזונדערע אָפּטיילונגען און אינסטיטוציעס.

4) די פאַראיינהייטליכונג, פאַראיינפאַכונג און פאַרבילינערונג פון גאַנצען אָרגאַניזאַציאָנס-אַפּאַראַט.

ג) דער גענעראַל-קאָנטראָלער אַרבייט זיך אַליין אויס זיין אַרבייטס-פּלאַן.

ד) אַלע אַמטען און פאַרוואַלטונגען זענען פאַרפליכטעט צו געבען דעם גענעראַל קאָנטראָלער די נויטיגע אינפאָרמאַציעס וועגען זייער טעטיגקייט.

ה) דער גענעראַל-קאָנטראָלער דאַרף יעדען חודש צושטעלען אַ בעריכט פון זיין טעטיגקייט דער עקזעקוטיווע און דעם פּרעזידענט פון אַקציאָנס-קאָמיטעט. דער בעריכט דאַרף אויך ענטהאַלטען פאָרשלאָגען, וועלכע דער גענעראַל-קאָנטראָלער האַלט פאַר נויטווענדיג דורכצופיהרען.

ו) דער גענעראַל-קאָנטראָלער ווערט אויסגעוועהלט דורכ'ן קאָנגרעס (צוועגעמעל דורכ'ן אַקציאָנס-קאָמיטעט אויף דער צייט פון אַ קאָנגרעס-פעריאָד).

די אָפּרופונג פון גענעראַל-קאָנטראָלער בעת זיין אַמטירונגס-פעריאָד קען געשעהען נאָר אויפ'ן סמך פון אַ בעשלוס פון אַקציאָנס-קאָמיטעט, אָנגענומען מיט אַ מעהרהייט פון 2-דריטעל שטימען.

ז) דער גענעראַל-קאָנטראָלער מאַר נישט איבערנעהמען קיין אַמט אָדער עהרען-אַמט אין קיין איינע פון די אָרגאַניזאַציעס, וואָס אונטערליגען זיינע קאָמפּעטענצען. ער מאַר אויך נישט אָנעהמען קיין שום דעלעגאַטען-מאַנדאַט.

ח דער גענעראַל-קאָנטראָלער האָט דאָס רעכט פאָרצולעגען דער עקזעקוטיווע פאָרשלאָגען וועגען בעפרייען געוויסע בעאַמטע אָדער שליסען געוויסע ביוראָען. אין פאַל ווען די עקזעקוטיווע וואַרפט אָב זיינע פאָרשלאָגען האָט דער גענעראַל-קאָנטראָלער דאָס רעכט צו אַפּעלירען צום אַקציאָנס-קאָמיטעט.

די רעזאָלוציעס פון דער געזונדהייטס-קאָמיסיע.

1) דער קאָנגרעס בעאויפטראָגט די ארץ-ישראל'דיגע עקזעקוטיווע אין משך פון דער נאָהסטער צייט, אויסצואַרבייטען אַ פּלאַן פאַר'ן ציוניסטישען געזונדהייטס-וועזען אין ארץ-ישראל און צו קאָאָרדינירען אַלע עפענטליכע געזונטהייטס-אַנשטאַלטען, וועלכע זענען געגעבען וואַרשיינליך מעסיג אויפ'ן געזונדהייטס-געביט.

דער קאָנגרעס נעהמט צו קענטניס דעם אָפּמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען צווישען דער מעדיציניש'ער אָרגאַניזאַציע „הדסה" און דער ארץ-ישראל'דיגער עקזעקוטיווע און בעטראַכט דעם אָפּמאַך אַלס אַ פּראָוויזאָרישע רעגולירונג פון די בעציהונגען צווישען דיביידע קאָרפּאָראַציעס.

דער קאָנגרעס בעשליסט, דאָס דער

ועד הבריאות

זאָל בעשטעהן פון 4 פאָרשטעהער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און 3 פאָרשטעהער פון ועד-לאומי.

מעדיצינישע קאָנטראָל פון די איינוואַנדערער.

1) דער קאָנגרעס ווידערהאָלט די נויטווענדיגקייט פון אַ שטרענגער מעדיצינישער קאָנטראָל פון די איינוואַנדערער קיין ארץ-ישראל אין די פּאַלעסטינא-אַמטען און בעאויפטראָגט די ארץ-ישראל'דיגע עקזעקוטיווע צו זאָרגען דערפאַר, אַז די אויבערשטע מעדיצינישע קאָנטראָל אין אימיגראַציאָנס-דעפּאַרטאַמענט זאָל זיך געפינען אין רשות פון אַ פאַכמענניש-מעדיצינישער אינסטאַנץ.

2) דער קאָנגרעס דריקט אויס זיין הערצליכען דאַנק דעם ה' נאַטאַן און פרילינג שטרויס פאַר דער גרינדונג פון געזונדהייטס-צענטער אין ארץ ישראל, וואָס איז אַ וויכטיגער און ענטשיידענדער פאַקטאָר אין אויפבוי פון ארץ-ישראל.

ראַדאָמסקי'ס קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע.

היינטיגען מיטוואָך קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע דער גרויסער קאָנצערט פון דעם בעריהמטען זינגער ה' ראַדאָמסקי, וועלכער האָט אין אַלע רויסע שטעט פון איירעפּע און אַמעריקאַ געהאַט אַ ריזיגען ערפאָלג. די אויסלענדישע פּרעסע האָט געדרוקט בעגייסטערטע רעצענזיעס און אַרטיקלען וועגען דעם טאַלענט פון דעם זינגער ראַדאָמסקי.

אין לאָדז וועט דעריבער דער קאָנצערט פון ראַדאָמסקי זיין אַ גרויסע מוזיקאַלישע געשעהעניש.

לאַנג שוין האָט מען אין לאָדז נישט געהערט אַזעט אַ גוטען זינגער. לאַנג שוין האָט מען אין לאָדז נישט געהאַט אַ גוטען קאָנצערט. ראַדאָמסקי'ס קאָנצערט וועט דעריבער זיכער צוציהען ברייטע מאַסען פון דעם מוזיקאַלישען לאָדז, בפרט, ווען דער קינסטלער איז אונזער אַ היימישער לאָדזער ייד.

ראַדיא.

היינטיגער פּראָגראַם.

וואַרשא.

12.00 — קאָמוניקאַטען.

3.00 — ווירטשאַפטליכער און מעטעראָלאָגישע קאָמוניקאַטען.

5.20 — בעריכט פון בילדונגס צוזאַמענפאָהר אין גענף.

5.45 — איבערטראָגראַם און קאָמוניקאַטען.

6.00 — טאַנץ-מוזיק, פּראָגראַמיטע פון „גאַסטראָנאָמיע".

7.00 — „ראַדיאָטעכניק"-פאָרלעזונג.

7.20 — פאַרשידענעס.

7.35 — לעקציע פון פּראָנצויזיש.

8.00 — לאַנדווירטשאַפטס קאָמוניקאַט.

8.30 — אָרקעסט-קאָנצערט, פּראָגראַמיטע פון מוזען.

10.00 — לופט-פליהען מעטעראָלאָגישער קאָמוניקאַט, צייט-סיגנאַל, קאָמוניקאַטען פון פּ.א.ט., פּאָליציי-קאָמוניקאַט.

Elida to droga do piękna!

ELIDA

SAVON IDEAL / COLDCREAM CITRON
KREM CO GODZINĘ / SHAMPOO

צו דער עפענטליכקייט.

וועגען דעם סכסוך צווישען די בעקער-מייסטער און דעם מאַגיסטראַט

עס איז וויכטיג אויפצוקלערען דער לאָדזער בעפעלקערונג די סיטואַציע פון אונזער פאַך און וואָס האָט אונז געצוואונגען אָפּצושטעלען דאָס באַקען ברויט. ביז'ן חודש מאַי 1927 איז דער פּרייז פון ברויט געווען פעסטגעשטעלט לויט די פּרייזען פון קאָרן מעהל. צ. ב. ש. ווען א קילאָ קאָרן-מעהל האָט געקאָסט 60 גראָשען האָט אַ קילאָ ברויט אויך געקאָסט 60 גראָשען.

זייט פון חודש מאי ד. י. האָט דער מאַגיסטראַט בעשטעטיגט אַ קילאָ ברויט 70 גראָשען, אָבער נישט אַכטענדיג דעראויף, וואָס דאָס מעהל איז געשטיגען פון טאָג צו טאָג און עס זענען געווען צייטען, אַז אַ קילאָ מעהל האָט געקאָסט 86 גראָשען. האָט דער מאַגיסטראַט נישט געוואָלט ענדערען די פּרייזען פון ברויט, מיר האָבען דערלייגט צו יעדען ברויט ביז 25 גראָשען. עס האָט נישט געהאָלפען אַלע אינטערווענצען ביי דער מאַכט. מיר האָבען נאָך צו יענער צייט געוואָלט אָפּשטעלען דאָס ברויט-באַקען, נאָר מיר האָבען גערעכענט, אַז מיט דעם נייעם מעהל וועט זיך די לאַגע ענדערען און יעדער בעקער האָט געדולדיג געוואַרט און דערווייל פאַרלוירען זיין פאַרמעגען און געוואָרען אַ בעל-חוב.

עס איז שוין דאָ בה"ש דאָס נייע מעהל. מיר זעהען, אָבער, אַז ביים פעסטשטעלען די פּרייזען אויף ברויט ווי דער מאַגיסטראַט אונז סיסטעמאַטיש רואינירען. ער רעכענט זיך גאָר נישט מיט די פּרייזען פון מעהל — נאָך בעסער אויף מעהל גיט ער נישט אַרויס קיין צעטיק. די מילנערס און די גרויס-בעזיצער מענען נעהמען וויפיל עס גלוסט זיך זיי. נאָר דעם בעקער וויל מען מיט געוואַלד צווינגען צו אַ אומגערעכטען אַנגעוואָרפענעם פּרייז אויף געבעקס.

עס איז נאָך פאַרהאַן אַ פראַגע וועגען וועלכער די רעגירונג און די שטייער-אַמטען דאַרפען וויסען.

יקרער בעקער ווערט געשאַצט מיט די חנכּסטע שטייער-ציפערען. בערעכענדיג וויפיל אַ בעקער האָט צו צאָהלען פאַרשידענע שטייערען. ווי צ"ב: אַבראַמאָוויץ, דאַכאַדאָוויץ, מיאַנטקאָוויץ, לאַקנאַוויץ, קאַסע-כאָריך, פונדוש-בעז-אַגאַמעטע און אַד וויפאַדקאָוו — קומט אויס פאַר דעם קלענסטען בעקער ביז 100 זל. וועכענטליך. אויף אינזערע אינטערווענצען אַז אויף אַזוי אַ וויכטיג לעבענס-אַרטיקעל ווי ברויט וואָס עס ווערט בענוצט פון אַלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג, אַז מען זאָל אונז בערעכענען 1 פּראָצענט פון אומזאַץ: צוגלייך מיט אַלע גרויסע פאַבריקאַנטען, האָבען מיר בעקומען אַ אָפּזאָג, און מיר מוזען צאָהלען 2 און האַלב פּראָצ. פון אומזאַץ.

די שטייער-אַמטען ווילען אויך זיך נישט רעכענען דערמיט וואָס מיר האָבען אין דעם יאָהר 1926 נישט געהאַט קיין רוח און צוליב די פּרייזען זענען מיר געבליבען בעל-חובות און מען מאַסט אונז דאָכאָד אויף אַזוי פיל, אַז עס שטעהט אונז פאָר אַ פולשטענדיגע רואינע.

פון דעם אַלעם איז צו זעהן, אַז די רעגירונג פון איהר זייט וויל גאָרנישט זעהן, און פאַרלאַנגט דאָס איהריגע, אָבער פון אונז בעקערס וויל מען, אַז מיר זאָלען נישט האָבען דאָס רעכט פאַר אונזער אַרבייט צו לעבען, צו צאָהלען דירה-געלד א. ז. וו. און צו דערהאַלטען אונזער עקזיסטענץ.

צוליב די אויבענדערמאָנטע סבות זענען מיר געצוואונגען אָפּצושטעלען דאָס באַקען ברויט.

עס איז כדאי אַז בעמערקען, אַז אויף אַ מעמאָריאַל, וואָס מיר האָבען דערלאַנגט אין דער פראַגע דעם מאַגיסטראַט און געבעטען אַ ענטפער האָט ער נישט געפינען פאַר נויטיג אונז צו ענטפערען.

איצט זאָל די עפענטליכקייט משפּטן.

די פאַרוואַלטונג פון בעקער-מייסטער-פעראיין 895

מעלדונג.

אַכטונג, פריזיר-מייסטער!

צוליב די גרויסע דאָכאָדאָווע שטייערען, וואָס מען לייגט אויף נישט בעמיטעלטע פריזיר-מייסטער ווי אויך העכען נייעם אומסטאַנד

איזובאַ-פּראַצי ווערט גערופען אַ בעראַטונג פון מיטגלידער, היינט מאָנטאָג 8 אָוועגר אין פעראיינס-לאָקאַל פּאָלודניאָווע 4. 368

די פאַרוואַלטונג.

בעמערקונג: מיטגלידער ווערען איבער-רעגיסטרירט. נייע ווערען איינגעשריבען.

די חורבות פון א יודישער שטאט.

די נויט פון קאצק און די הילפס-מיטלען.

די טאג זענען געקומען קיין ווארשא די פארשטעהער פון „קאמיטעט צו העלפען די קאצקער נשרפים" אין די פערזאנען פון קאצקער בירגערמייסטער ה' גמרשינסקי, פרעזעס פון דער פערוואלטונג ה' וויינבערג און מעניסטראטא-לאוויק ה' גאלדבוים, כדי צו אינפארמירען איבער דער מכה און בעטען ברענגען הילף דער חרוב-געווארענער שטאדט.

די דעלעגאציע האט איבערגעגעבען א רייהע ידיעות וועגען דעם צושטאנד פון קאצק.

די לאגע ווערט דארט פון טאג צו טאג ערנסטער, ווייל די נויט ווערט בסדר גרעסער און קיין הילף זעהט מען נאך נישט דערווייל.

אין קאצק איז געווען דער לובלינער וואיעוואדע, דער ה' רעמישעווסקי, וועלכער האט זיך זעהר שטארק פאראינטערעסירט מיט'ן גורל פון די אומגליקליכע און צוגעזאגט צו טון אלץ וואס ווער זיין אין זיין מכח, כדי צו העלפען די נשרפים.

וואיעוואדע רעמישעווסקי האט תיכף פאראָרדנעט אויסצוצאהלען 5000 זל. אלס שנעלע הילף פאר די נשרפים, גלייכצייטיג האט דער וואיעוואדע פאראָרדנעט, אז די פערזיכערונגס-געזעלשאפטען זאלען צושטעלן ליקווידירען זייערע רעכנונגען מיט די נשרפים און נישט אפשלעפען מיט'ן אויסצאהלען די אסעקוראציע-פרעמיעס.

ווי דער קאצקער בירגערמייסטער האט דערציילט, קען די אלגעמיינע סומע פון די פערזיכערונגען בעטרעפען האכסטענס ביז 70,000 זל. דאגעגען די היזקות בעטרעפען אין דער ווירקליכקייט א קנאפען מיליאן זל.

דער גרעסטער טייל קאצקער בעלי-בתים איז געווען פערזיכערט אויף מינימאלע סומען, הגם די ווערט פון זייערע הייזער איז א בעדייטענד גרעסערע. אלס א ביישפיל קען מען איבערגעבען פאלגענדען פאקט:

נישט לאנג האט די שאצונגס-קאמיסיע פון דער מלוכה'שער אסעקוראציע-געזעלשאפט אפגעשאצט א נייגעבוי'ט הויז אויף דער ווערט פון 12,000 זלאטעס. דער אייגענטימער פון נייעם הויז האט אבער פראטעסטירט קעגען אזא מין הויכער אפשאצונג און אסעקורירט זיין הויז נאר אויף 2000 זל. דאס איז געשעהן ערשט מיט 6 וואכען צוריק. איצט וועט ער טאקי נישט בעקומען מעהר ווי 2000 זל. הגם זיין הויז איז ווערט 12.000 זל.

אזעלכע ביישפילען זענען דא א סך און דאס איז טאקי די סבה, וואס אפילו נאכ'ן בעקומען די אסעקוראציע, וועט קאצק נאך לײדער נישט קענען אזוי שנעל צוריק אויפגעבויט ווערען, אויב עס וועט נישט קומען קיין הילף פון דער רעגירונג.

צו דעם צוועק איז די דערמאנטע דעלעגאציע פון קאצק אונטער דער אנפיהרונג פון דעפוטאט ד"ר טעלערמאן אויפגענומען געווארען דורכ'ן אינערן-מיניסטער גענעראל סלאווי-סקלאדקאווסקי, וועלכען די דעלעגאציע האט פארגעשטעלט אַן אויספיהרליכען מעמאריאל מיט דער ביטע, אז די רעגירונג זאל בעשטימען א גאלדיגע הילף און בעשטימען א גרעסערע סובסידיע אויף צו בויען באראקען און איינצוקויפען לעבענס מיטלען פאר די נשרפים.

דער מיניסטער האט זיך פאראינטערעסירט מיט'ן ענין און צוגעזאגט אינצוהאלטען אלע מיטלען, כדי צו קומען מיט הילף, אז קאצק זאל קענען צוריק אויפגעבויט ווערען.

די זעלבע דעלעגאציע האט אויך בעזוכט דאס מיניסטעריום פאר ארבייט און עפענטליכער שוץ און אויך דארט איבערגעגעבען א מעמאריאל וועגען דער נויטווענדיגקייט פון א הילפס-אקציע פאר קאצק.

אויסער די דערמאנטע 5000 זלאטעס האט דער לובלינער וואיעוואדע רעמישעווסקי פארארדנעט צו טיילען די נשרפים 400 מעטער האלץ אויף צו בויען די באראקען.

מען דארף בעמערקען, אז בכלל איז לובלין שוין צוגעטרעטען צו א ברייטער הילפס-אקציע און שוין ארגאניזירט א ספעציעלען קאמיטעט.

Dr. med. R. Bornstein
אינערליכע און נערווען-קראנקהייטען
טראנגוטא (קראטק) 6, טעל. 25-06
נעהמט אן פון 7—8 אוו. 888

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

נאסמראלען פון די ליבלינגס-געסט אויס אמעריקא

אננא און הימאן יאקאבאוויטש

היינט, מאנטאג, דעם 12. סעפטעמבער, 9 א זייגער אווענד גרויסע
פאפולערע פארשטעלונג פון 80 גר. ביז 2,50 זל.

האנטשע אין אמעריקא

מיט געזאנג און טאנץ אין 4 אקטען פון רעקאר.

הויפט-ראלע „חנה'טשע"—אננא יאקאבאוויטש, וועלכע איז אנערקענט געווארען אין אמעריקא אלס די איינציגע חנה'טשע.

ס'נעמען אנטייל די ניי-אנגאזשירטע ארטיסטען פון רייזע אסתר זעוו-קינא און ישראל בירנבוים ווי אויך פרויען: באזמאן, מאכאראווסקא, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבערסקי, האמבורגער, מאלאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי, צווייליך. מוזיקאלישע לייטונג: ל. זעלמאן.
אדמיניסטראטאר: א. בעזמאן. געזאנג-לייטער: מאכאראווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין פילהארמאניע-קאסע.

אכטונג! אין פארבערייטונג: פאלעסטינער ליבע. מאלי-דאלי.

Dr PRYBULSKI
זאנאדזשא 1, טעלעפאן 25-38
צוריקגעקעהרט.
ווענערישע און האר - הויט - קראנקהייטען, הענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעהמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אוונט.
דאמען: פון 4—5 נאכמ.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

יורידישע עצות.

פון דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אבאנירטע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"
בעם דערלאנגען אנ'ענטפער אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען.
גילטיג דעם 13 סעפטעמבער 1927.

6160. ל. ה-ר.

די געריכטס-פערהאנדלונגען וועגען אלימענטען פאר נישט געזעצליכע קינדער קומט פאר ביי פארמאכטע טירען.

6161. א לעזער פון ציגעל-גאס 66

אזוי ווי איהר זענט מיטלבאר פער-אינטערעסירט אין אויסגאנג פון פראצעס לטובת דעם בעל חוב קאנט איהר זיך ווענדען מיט א בקשה אין זעלבען פרידענס-געריכט, פערטרעטענדיג זיך אויפ'ן ארט. 128² פון אוסטאוו וועגען דער ציווילער געריכטס פראצעדור, אז מען זאל אייך צולאזען זיך צו בעטייליגען אלס צד אין פראצעס.

6162. ח. ל. 45.

נישט אמת, אז מען קען אויך דעמאלט בעשטראפען פאר די מעשים פון זיינע מינדעריעהריגע קינדער. אין שטראפליכע ענינים איז יעדער פאראנטווארטליך נאר פאר זיך אליין, געוויס קאנט איהר ביים פאטער אויפמאהנען די ענטשעדיגונג פאר'ן שאדען וואס איהר האט געליטען דורכ'ן בעגאנגענעם פערברעך פון זיינע קינדער. וואס שייך דער פאראנטווארטליכקייט פון מינדעריעהריגע אין שטראפליכע הינזיכט, שטעלט זיך דער ענין אזוי פאר: די פערברעכנס פון קינדער ביז 10 יאהר זענען אומשטראפבאר. עלטערע פון 10 יאהר אבער יונגערע פון 17 יאהר ווערען בעטראכט פאר מינדעריעהריגע און זייערע פערברעכנס אינטערליגען דער קאמפעטענץ פון געריכט פאר מינדעריעהריגע. אנגעקלאגטע אין מעגעטען פערברעכנס אויב זיי זענען עלטער פון 17 יאהר, ווערען געמשפט פאר זעלבסטשטענדיג און איבערגעליגען דער נארמאלער געריכטס-פראצעדור.

6163. א לעזער זאכאדניע.

די פרעטענזיע פון איין זשירא געגען צווייטען ווערט פערפאלען נאך א האלב יאהר. בכלל איז א זשירא גילטיג גאר 1 יאהר.

6164. אש-צקי.

דעם פראצעס פאר צואייגנען אנפערטרויטע אייגענטום פיהרט דער פראקוראר און נישט דער געליטענער. ממילא קען דער לעצטער נישט שענקען איהם די שטראף, באזונדערס ווען דער אנגעקלאגטער וואס שטעלען די פרעטענזיע פון געליטענעם פאר דער געריכטס-פערהאנדלונג פערלירט שוין דער ארגינאל די שטראפקייט.

6165. א גרויסע רעזערוויסטען פון באלוט.

דאס געזעץ, אויף סמך פון וועלכען רעזערוויסטען האבען בעקומען א משך פון די איבונגען פאר זייערע פאמיליעס א געלד ענטשעדיגונג איז ווייטער גילטיג. וויפיל מען וועט צאהלען און די אלע איבעריגע פרטים וואס שייך דעם ענין וועט פערעפענטליכען דער מיניסטעריום.

6166. פיוולצוויט פון ראזוואדאווסקא 6.

דער אומשטאנד אליין, וואס איהר וואוינט אין א פראנט געוועלב, בערעכטיגט נאך נישט דעם הויזווירט צו פאדערן פון אייך דירה-געלד לויט'ן פראצענט-סאץ פון א האנדעלס-לאקאל. אויב האט איהר דאס געוועלב גענומען נישט אויף קיין געשעפט, נאר אויף א וואוינונג, מעגט איהר אפילו גלייכצייטיג דארט פיהרען א ווערקשטאט, קוים ארבייט איהר אליין אין שטעהט נישט קיין געזעלען, קויפט נישט אויס קיין פאטענט, דארפט איהר צאהלען די געלד לויט'ן פראצענט-סאץ פאר א וואוינונג.

Dr. med. H. LUBICZ
[illegible] 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מין-קראנקהייטען.
מיט פעלונגקווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט.

די, וועלכע אזעוו האט פערראטען.

בעארבייט פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען פון ל. בראנט. (142

אין די פאפירען פון פרוי ג. איז פערבליבען איהר קארעספאנדענץ וועגען אזעוו'ס פראצעס מיט'ן אדוואקאט אולריך און מיט דער שפאנישער געזאנדשאפט, וועלכע האט אין דער צייט פון קריג איבערגענומען דעם שוץ פון די רוסישע אינטערעסען אין דייטשלאנד. אין אזעוו'ס פאפירען זענען פערבליבען קאפיעס פון א רייהע מאטעריאלען, וועלכע אזעוו האט אין משך פון די יאהרען 5 19 – 1917 צוגעשיקט אין בערלינער פאליציי-פרעזידיום און אין דער שפאנישער געזאנדשאפט. לויט די דאזיגע דאקומענטען קען מען זיך מאכען א בעגריף וועגען גאנג פון פראצעס.

די ערשטע אויספארשונג פון אזעוו'ן איז געווען א קורצע. דער בעאמטער, וועלכער האט אזעוו'ן פערהערט, האט נאך נישט ערקלערט די סיבות פון ארעסט, אבער אזעוו איז געבליבען פעסט ביי דער השערה, אז דער ארעסט שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט זיין אמאליגען דינסט אין דער רוסישער פאליציי. אלע זיינע בעמיהונגען זענען דערנאך אין דער ערשטער צייט געווען געווענדעט דאריף, צו איבערצייגען, אז מיט דער רוסישער פאליציי האט ער פון לאנג איבערגעריסען און אז זיינע בעציהונגען מיט דער רוסישער רעגירונג האבען אויפגעהערט נאך אין אנהויב 1910.

אזעוו'ס ערקלערונגען האט מען אויסגעהערט, אבער מ'האט אויף זיי נישט געלעגט קיין כח. אזעוו איז געזעסען שטרענג איזאלירט. אזוי איז פערגאנגען דער זומער און דער הערבסט. די בעדינגונגען, אין וועלכער אזעוו איז געווען פערשפארט, זענען געווען נישט קיין אידעאלע. ביז אקטאבער איז אין קאמער קיין ליכט נישט געווען. ערשט ענדע אקטאבער איז בעלונגען אריינצושטעלען אין קאמער א גאז-לאמפ, אבער בענוצען דאס ליכט איז ערלויבט געווען נאר ביז 8 אינאוונט. אין דער קאמער איז געווען קיהל און פייכט; קיין זעהונגען האט מען דעם ארעסטירטען נישט ערלויבט.

א פערצווייפעלטער האט זיך דאן אזעוו געווענדט צום בערלינער פאליציי-פרעזידענט פאן יאגאוו מיט א ביטע „צו בעטראכטען זיין ענין און בעפרייען איהם צוליב זיין פאלשטענדיגער אומשולדיגקייט". די ביטע האט אזעוו דערלעגט דעם 22-טען נאוועמבער, אין טאג פון פרוי נ.'ס געבורטס-טאג, וועלכער פלעגט דאן ביידען שטענדיג געפייערט ווערען.

דורך פאליציי-ראט רעלבערג האט אזעוו דערהאלטען אנ'ענטפער אויף זיין ביטע. דער ענטפער איז געווען א גאנץ אומערווארטעטער, און אזעוו איז געווען פון איהם איבערראשט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז אזעוו'ן בעשולדיגט מען גאר נישט אין דעם, אז ר'האט געדינט אין דער רוסישער פאליציי, גראד פערקעהרט, די בעשולדיגונג איז, ווי אזעוו האט זי אליין פארמולירט, בעשטאנען אין דריי פונקטען:

ערשטענס, האט מען איהם ארעסטירט אלס אנארכיסט, וועלכער איז בעקאנט אין רוסלאנד אלס טעראריסט און אטענטאטען, און אויב וועגען דעם זענען נישט פארגעלעגט געווארען קיין בעווייזען, איז גענוג געווען די אינערליכע איבערצייגונג פון'ם פאליציי-ראט, אז אזעוו האט זיך אין די אטענטאטען אקטיוו בעטייליגט. צווייטענס, איז איהם פארגעווארפען געווארען זיין אמאליגע אנגעהעריגקייט צום צענטראל-קאמיטעט פון דער סאציאל-רעוואלוציאנערער פארטיי, און וואס ער האט זיך אליין געהאט מודה געווען; דריטענס, האט מען איהם לויט א געהיימען אפמאך מיט דער רוסישער רעגירונג, געדארפט ארויסשיקען קיין רוסלאנד, אזוי ווי אבער צוליב'ן קריג זענען די בעציהונגען מיט רוסלאנד איבערגעריסען געווארען, האט מען איהם געדארפט פערהאלטען ביז עס וועט איינגעשטעלט ווערען א פרידענס-צושטאנד צווישען ביידע מלוכות.

תיכף נאכ'ן דערהאלטען דעם דאזיגען ענטפער האט אזעוו זיך גענומען צונויפשטעלען אנ'אויספיהרליכען פערטיידיגונגס-מעמאריאל. אין דעם מעמאריאל האט אזעוו זיין פערטיידיגונג רעזומירט אויף פאלגענדע אופן:

„ערשטענס, איז די פארטיי, צו וועלכער איך האב געהערט בלויז פיקטיוו, א סאציאליסטישע און נישט קיין אנארכיסטישע פארטיי, צווייטענס, בין איך פון מיטען 1906 ביז'ן סוף 1908, (אין דער צייט, ווען עס זענען קיין אטענטאטען נישט פארגעקומען) געווען א מיטגליד פון צענטראל-קאמיטעט פון דער סאציאל-רעוואלוציאנערער פארטיי נישט לויט מיינע פאליטישע איבערצייגונגען, נאר כדי ווי וויט מעגליך צו פערהיטען פאר אטענטאטען מצד די רעוואלוציאנערען; אין צ.-ק. בין איך אריין מיט'ן וויסען פון דער רוסישער פאליטישער פאליציי, ביי וועלכער איך האב געדינט; דריטענס, האב איך אין קיין שום אטענטאט נישט גענומען נישט קיין דירעקטען און נישט קיין אומדירעקטען אנטייל".

אזעוו איז, ווייזט אויס, געווען איבערצייגט, אז די דייטשע פאליציי איז לגמרי נישט אינפארמירט וועגען אינערליכען לעבען פון די רוסישע רעוואלוציאנערע ארגאניזאציעס, און אין זיין מעמאריאל פערדרעהט ער די פאקטען אהן שום צערעמאניעס. צו די טעראריסטישע אקטען, בעטאנט זאך אזעוו אין בעווייזען, האט ער קיין שום שייכות נישט געהאט; אלע „רעוועלאציעס" פון דער אויסלענדישער פרעסע זענען אפשט ריכטיג, זיי זענען מיט א פיין צוגעטראגט דורך די רעוואלוציאנערען, וועלכע האבען, נשואיר ווערענדיג וועגען זיין אמת'ער ראלע, אויסגעטראכט א דיאבאלישען פלאן: פערשטעלען אזעוו'ן אלס א בייזווילינען פראוואקאטאר, וועלכער האט, דינענדיג אין דער פאליציי, ארגאניזירט אטענטאטען אויף מיניסטארען; דערמיט האבען די רעוואלוציאנערען געוואלט שיסען צוויי האזען: קאמפראמעטירען די רוסישע פאליציי אין די אויגען פון דער גאנצער וועלט און קאמפראמעטירען אזעוו'ן פאר דער רוסישער רעגירונג.

(פארזעצונג קומט)

די יודישע וועלטליכע שולען

אויף דער אינטערנאציאנאלער שול-אויסשטעלונג אין לאקארנא.

די אויפשריפטען, וועלכע זענען געמאכט געווארען אין בעזוך-בוך אויף פערשידענע שפראכען

פון 3-טען ביז'ן 15 טען אויגוסט 1927 איז אין לאקארנא פארגעקומען די אינטערנאציאנאלע שול-קאנפערענץ, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון 40 לענדער און פעלקער.

ביי דער דאזיגער קאנפערענץ איז איינגעארדנעט געווארען אנ'אינטערנאציאנאלע אויסשטעלונג פון עקספאנאטען פון קינדערישער שאפונג. די יודיש-וועלטליכע שולען זענען געווען ווי געהעריג פארטראטען אויף דער אויסשטעלונג. די עקספאנאטען האבען ארויסגערופען זייער א גרויסען אינטערעס. — מיר ברענגען דא די מיינונגען, וועלכע זענען דורך די ווייכטיגסטע אנטיילנעהמער אין דער קאנפערענץ אריינגעשריבען געווארען אין בעזוך-בוך פון די אויסשטעלונג-צימערען פון די יודיש-וועלטליכע שולען.

פראפ. ד"ר פעטער פעטערסען—יענא. די ארבייט פון דער יונגער יודישער שול איז מיט א סך האפנונגען און האט באוויזען די בעסטע פארבינדונג מיט דער נייער דערציהונג. איך ווינש איהר א גליקליכע ענטוויקלונג אויפ'ן דאזיגען וועג.

ד"ר אויגוסט מעסער, העסענער שול-ראט און פראפעסאר פון פילאזאפיע און פעדאגאגיק אויף דעם אוניווערסיטעט אין גיסען:

מיט בעוואונדערונג באמערקען איך, אז עס גיט זיך איין די דאזיגע שולען אויפצוּוועקען די שאפענדיגע, קינסטלערישע כוחות שוין ביי די סאמע יונגסטע קינדער.

פראפ. ד"ר רודאלף שמאלא — ווין. אין די אויסגעשטעלטע ארבייטען פון די יודיש וועלטליכע שולען אין פוילען דערקען איך דאס שטרעבען צו געפינען דעם אויסדרוק פון דער קינדערשער נשמה און איך מוז זיי ווינשען, זיי זאלען געווינען די אנערקענונג פון די ברייטע יודישע פאלקס-שיכטען.

הענרי פהאמסען-סקאנדבערג — דענעמארק. מיט גרויס בעוואונדערונג האב איך בעקוקט אויף דער ארבייט פון דער יונגער יודישער שול. איך האב בעזעהען, וואס עס קענען אויספיהן קינדער אונטער א גוטער אנפיהרונג.

א. דזאמא — ריגע. די ארבייטען פון די יודישע שולען אין פוילען זיינען זעהר אינטערעסאנט און בעלערנדיג. זיי דערציילען וועגען דער קינדערישער נשמה, וואס איז פארשטאנען געווארען דורך די לעהרער.

פראפ. ה. שטערנבאך. בעוואונדערונגס ווערטע ארבייט פון די שילער, מען מוז בעגריסען די לעהרער-כוחות מיט אזעלכע שיינע רעזולטאטען.

מ. שפענגלער—ציריך. דער רושם פון דער יודישער שול-אויסשטעלונג איז פאר די שווייצארישע לעהרער איבערראשענדיג. זיי האבען אנדערע שול-פערהעלטנישען, ווי מיר, אבער מיר זעהען, אז די דאזיגע פערהעלטנישען זיינען טאקע בעסער.

עלפרידע שאפער, שול-ראט—זאלפעלד: אומעטום איז דאס קינד גלייך, אן חילוק אויף וואס פאר א שפראך עס רעדט. דערפאר זיינען אלע שטרעבנדיגע מענשען פון דער וועלט צוזאמענגעבונדען און וועלען קענען גרינדען יענע גרויסע מענשען-מדינה, אין וועלכער איינער פערשטעהט דעם צווייטען און קיינער באקעמפט נישט אנדערע מענשען. דער יונגער פראגרעסיוו שטרעבענדיגער יודישער שול רוף איך צו: זייט בעגריסט!

לוידא סאקאבינא לאקאגיבע, בראזיליאנער דעלעגאט צום קאנגרעס אין לאקארנא. עס איז פשוט הערליך דאס, וואס די קינדער פון די יודישע שולען אין פוילען האבען אויסגעפירט. ווייט פון דאנען, אין מיין לאנד, [אין בראזיליען], וועל איך הערען וועגען דעם מיט התלהבות.

ד"ר קאקאראף—סאפיע. די אויסגעשטעלטע זאכען זיינען א גוטער פרוב פון דער וואונדערבארער אנשטרענגונג פון די יודישע לעהרער.

מיסיס דארסמאן-האג, האלאנד. איך רוף: גליקליך זיינען די קינדער, וואס אנטוויקלען זיך אין אזא סביבה, אונטער אזא פיינער און אינטעליגענטער לייטונג.

פראפ. באווע — פון דער זשענעווער אוניווערזיטעט, פרעזידענט פון וועלט בעריהמטען פראנצויזישען אינסטיטוט אויפ'ן נאמען פון זשאן זשאק רוסא.

איך בין גליקליך צו קענען פעסטשטעלען אזא שיינע לעהרערישע אנשטרענגונג פארבונדען מיט אזוי פיל אינטעליגענץ און אזעלכע שווערע בעדינגונגען.

שארל עוושען-פיארע. לאקארנא. איך בין גערירט אזוי שטארק פערוואונדערט, זעהענדיג די שאפונגען פון די קינדער פון די יודיש-וועלטליכע שולען אין פוילען. איך קען די שעפערישקייט און די אינטעליגענץ פון זייער ראסע, וואס קומט צום אויסדרוק היינט אויף אלע געביטען.

אלווארא וו. לעמאן — פערוואונגליך — דורך ארבייט און וויסען קען א פאלק ארויסווייזען די שעפקייט פון זיין נשמה און זיין זיכער אין זיין צוקונפט.

ד"ר בארכארד. די ארבייט פון די לעהרער, וואס גיט אין רעזולטאט די עקספאנאטען פון די יודיש-וועלטליכע שולען אין פוילען, מוז מען בעוואונדערן. עס איז גוט אין די אינטערעסען פון די קינדער און דער נאציע, פון וועמען זיי זיינען, אז אזא ארבייט געהט נישט לאיבוד.

באלטשענגאסער—ווירצבורג. די ארבייטען פון די קינדער ווייזען ארויס גרויס זעלבסטשטענדיקייט, לאזען דערקענען פרייהייט צוגלייך מיט דיסציפלין, וואס זיינען געוויס א פועל-יוצא פונ'ם לעהרערס השפעה. א פרייליכקייט, דורך לוסטיקייט באשיינטע ארבייט הערשט געוויס אין אלע קלאסען פון דער שול.

א. זבוגין, פראפעסאר פון 2-טען מאסקווער אוניווערזיטעט. מיט גרויס אינטערעס האב איך זיך בעקענט מיט די שאפונגען פון די קינדער פון די יודישע פאלקס-שולען אין פוילען, מיט די שאפונגען, וואס זיינען אנ'אויסדרוק פון די טאלאנטען פונ'ם יודישען פאלק.

געארג פריי—ציריך. איך בין דערשטוינט צוליב דער פארבען-פרייליכקייט פון די צייכענונגען. א לעבעדיגע פאנטאזיע אטעמט פון יעדען בלאטעל. באזונדערס זיינען די ארנאמענטאציעס עדות פון קינסטלערישער שאפונג.

מאריא דיטקאמאן — בערלין 53 – 54 וועלטליכע שול. די קינדער ארבייטען בעווייזען, וויפיל כוח און לעבען ס'פערמאגען די יודישע קינדער, זאל אין זיי לעבען דער דאזיגער כוח אויך ווייטער אומעטום.

ו. לאסקיב-האמבורג. ווען דער אנהייב פון דער קינדער-ארבייט איז אזוי אינטערעסאנט — ערהליך, וואס ס'בעמערקט דא אויפ'ן ערשטען קוק, דאן אבער טאקע נאר דאן מוזען די לעצטע רעזולטאטען פון דער ענטוויקלונג זיין פונקט אזוי אמת'ן און ערהליך. די דאזיגע אויסשטעלונג דערצעהלט וועגען אנ'ארבייט, וואס שטאמט פון די טיפסטע טיפענישען פון פאלק.

ד"ר ראזא כץ-לאשמאק. איך האב דא א סך געלערנט און דאנק הארציג.

ד"ר לעווינסקי. די קינדער-ארבייטען זיינען עדות, אז אויך די יודישע קינדער, וואס לעבען אין ענגע שטיבלעך, בעקומען א בעציהונג צו דער נאטור.

פרידא לעדערמאן — שארלאטענבורג. איך גלויב, אז אזעלכע שולען זיינען מסוגל בראד צוליב זייער אייגנארטיגער ארגאניזאציע, אויטאנאמקייט און פרייהייט פון די מעטאדען פונאנדערצוּוויקלען און וועט-קאמף מיט די מלוכה'שע שול, אויסערגעוועהנליך גרויסע כוחות פאר דער בעציאונג פון דער דערציהונג.

ד. קעלער, לעהרערין. ליבע קינדער, איך ווינש אייך אלע א סך פרייד און פלייסיקייט, איהר האט מיר פערשאפט א סך פערגעניגען מיט אייערע באמת שעהנע ארבייטען.

ד"ר ד. נאטסען. זאל בליהען און גרויס ווערען די שעפערישקייט אינ'ם קינד — צוליב דער הארמאניע און איינינקייט אין דער פערשידענארטיגקייט.

מאלנא נעמצע. פערהאן דא די טיפע נשמה פון מזרח צווישען אנדערע פערשידענארטיגע טיפען. עס איז פשוט וואונדערבאר, ווי זיי אלע פערשטעהען זיך דא.

אז מ'זאגט „א", מוז מען זאגען „ב"

הענרי פארד וועט זיך נאכאמאל מוזען קלאפען על חטא.

ניו-יארק, (יט"א) פרוי ראזיקא שווימער האט איצט פערעפענטליכט אנ'אפענעם בריף צו הענרי פארד'ן, אין וועלכען זי בעשולדיגט איהם אין בעפלעקען איהר רעפוטאציע. דורך דעם, וואס ער האט אויף איהר בעווארפען בעשולדיגונגען צוליב דעם מיספערפאלג פון דער עקספעדיציע מיט'ן „שלום-שיף" בעת דער וועלט-מלחמה. פרוי שווימער בעשולדיגט פארד'ס מקורבים אין דורכפאל פון דער עקספעדיציע און בעקלאגט זיך, אז איהר געזונד-צושטאנד האט זיך בעדייטענד פערערגערט צוליב דעם, וואס זי איז אויך בעשולדיגט געווארען אין יודען-פיינדליכער קאמפאניע, וועלכע איז געטריבען געווארען א לענגערע צייט דורך פארד'ן.

פרוי שווימער איז א בעקאנטע פעמיניסטישע און פאציפיסטישע טוערין. אין יאהר 1915 איז זי אנגעקומען קיין אמעריקא כדי צוזאמען מיט פרוי אדאמס, די פיהרערין פון דער אמעריקאנער פעמיניסטישער בעוועגונג, צו בעוועגען פרעזידענט ווילסאן ער זאל צונויפרופען א קאנפערענץ פון די ניי-טראלע מלוכות און נעהמען אויף זיך די פערמיטלונג ביים שליסען דעם שלום. פרעזידענט ווילסאן האט דעמאלט דעם פארשלאג אפגעווארפען. פרוי ראזיקא שווימער האט זיך אויך בעטייליגט אין פארד'ס עקספעדיציע אויפ'ן „שלום-שיף". פרוי שווימער און הערמאן בערנשטיין זיינען געווען די איינציגע יודען, וואס האבען אנטייל גענומען אין דער עקספעדיציע. שפעטער ווען פארד האט אנגעהויבען זיין אנטיסעמיטישע העצע האט ער ערקלערט, אז 2 יודען, וואס האבען זיך בעטייליגט אין דער שלום-עקספעדיציע האבען איהם ענטפלעקט די ראלע פון די יודען אין דער וועלט-פאליטיק און זייער שולד אין אויסברוך און פערטזעצונג פון דער מלחמה. בנוגע דעם רעדער. בערנשטיין האט שוין פארד אפגערופען זיינע רכילות, איצט פאדערט דאס זעלבע אויך ראזיקא שווימער.

רעדאקציאנס-קאלעגיום:
מ. בראדערזאהן, ל. בראנט, ח. י. בזשוסטאווסקי, ב. זינגער
פעראנטווארטל. רעד.: ח. קויפמאן
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר-קאאפעראטיוו מיט פאי-האפטונג.

אין פלאמען פון ליבע און האס

108) (ראמאן).

איינמאל האט גרענואר אויסגענוצט א מאמענט, ווען ער איז געבליבען אליין מיט זיין ברודער, און איהם א פרעג געטאן:

— נו, קארל, ווי געהט עס דיר איצט? שלאפסטו רוהיג ביינאכט?

קארל האט א קוועטש געטאן מיט די פלייצעס.

— איך מיין — האט ער אפגעענטפערט — אז דו ווייסט — נישט אנהויבען ווידער צו פערדרעהען דעם קאפ מיט דיינע שטות'ערייען. איך ווייס שוין פון פריהער-אויס, וואס דו ווילסט אויספיהרען, און איך זאג דיר, אז ס'איז אומזיסט דיין טרחא.

— האסט זיך דאך אבער פון א געוויסער צייט שטארק געענדערט.

— אזוי? מיינסט אזוי?

— איך זעה עס בפירוש. און נישט בלויז איך זעה עס. ביזט בלאס און דאר געווארען; האסט אויסגעשלאפענע אויגען... דיינע אלע תנועות און בעוועגונגען זיינען פון א נערוועזען מענשען... פון דעם קלענסטען שארך ווערסטו אויסער זיך, און די הענד ציטערען דיר... זיי מודה, אז דו האסט חרטה...

— ביזט א נאר!

— אך, ווען דו וואלסט זיך געקאנט אונטערגעבען!

— לאמיר רעדען וועגען עפּיס אנדערש. דו ווייסט דאך, אז איך האב אזעלכע שמועסען נישט ליב. ס'זענען דא זאכען, אין וועלכע איך וויל נישט, אז דו זאלסט זיך אריינמישען.

— קארל, דו ווייסט, וואס מיר האלטען?...

— כ'ווייס.

— און דו האסט נאך די דרייסטקייט אזוי צו רעדען... דער טערמין פון דער עקזעקוציע איבער לוריצ'ן קומט שוין אן... צי האסטו אין זיך נישט קיין ביסעל רחמנות פאר דעם דאזיגען אומשולדיגען מענשען?

קארל האט מיט פערראכטונג א קוק געטאן אויפ'ן ברודער:

— רעד גלייך צו דער זאך. וואס ווילסטו דערמיט זאגען?

— דו וואלסט דאך איהם געקאנט אזוי לייכט ראטעווען...

— ווי אזוי, אייגענטליך? איך וואלט געוועזען שעקאווע צו וויסען.

— איך האב דיר שוין געזאגט: אנטלויף פון שטריך... בעהאלט זיך ערגיץ אויס אין אויסלאנד... וועסט זיך דארט קענען לייכט איינארדנען א נייע לעבען; האסט אזעלכע פעהיגקייטען, אזא רייכע פאנטאזיע, ברייטע קאנטאקטען... וועסט דאך שנעל קענען רייך ווערען, און וועגען דעם פרוימסטע זאך, אייגענטליך... און דאן — דאן, ווען דו וועסט זיין ווייט פון שטריך, וועסטו אנשרייבען צו די ריכטער... וועסט זיך מודה זיין, אז דאס האסטו... געגנב'עט... יא... און אין אן אויסערגעוועהנליכען מאמענט פון אומגעהויערער אויפרעגונג ביזטו בעגאנגען א מארד, שיצענדיג זיך פאר דעם געשפעגסט פון חרפה און שטראף, וואס וואלט דיך געטראפען...

— גוט... דאס איז אלץ, וואס דו האסט צוגעטראכט?

— יא, קארל... און אויב דו ווילסט דאס נישט טאן פאר לוריצ'ס-וועגען, טא טו עס אויס רחמנות צו מיר, דיין ברודער...

— און וואס ווילסטו דערפון האבען?

גרענואר האט זיך אפגעווישט דעם שטערן, וואס איז געווען בעדעקט מיט א קאלטען שווייס.

— צי זעהסטו דען נישט, ווי שוואך איך בין געווארען, קארל?! צי פיהלסטו נישט, אז איך שטארב אוועק?! ווער ווייסט, וויפיל מינוטען ס'איז מיר נאך אויסגעציילט צו לעבען? צי וועל איך נאך דערלעבען דעם חודש? וואס קענען מיר זאגען, אומשטיינסבעזאנגס, די דאקטוירים? איך אליין ווייס גאנץ גוט, אין וואס פאר א מצב איך בין... אלזא, קארל, גיב מיר די מעגליכקייט צו שטארבען מיט א קלארען געוויסען! לעסטער נישט גאט!

— דו לאנגווייליגסט מיך מיט דיינע מוסר זאגעכצען!

— ברודער... קארל!

— ברענגסט מיך ארויס פון די כלים.

גרענואר האט זיך פונאנדערגעוויינט, ווי א קליין קינד.

— אך, דו מנוול! דו, אויסוואורף! — האט ער געשפעטשעט — איין מוטער האט אונז אויף דער וועלט געבראכט! איין און דאסזעלבע בלוט פליסט אין אונזערע אדערען! אזא מין אויסוואורף!

פלוצלינג האט ער אנגעכאפט קארלען ביי ביידע הענט.

— איך בעט זיך ביי דיר רחמים און איך פערשווער דיך! — האט ער ארויסגעשלוכצט — געדענק, אז דער טערמין ענדיגט זיך, און די שטריק וועט באלד ארומנעהמען זיין האלז!.. דו הערסט?

— צום טייוועל!.. איך ווייס עס גאנץ גוט! — האט קארל שארף אפגעענטפערט.

— אך, דו ווייסטעס!.. און דאס געוויסען!

קארל האט זיך ווילד, טייוואליש פונאנדערגעלאכט.

— איך ווייס — האט גרענואר פארגעזעצט — אז דו האסט געוואלט זיין שטארקער פון אנדערע מענשען... האסט געפרובט מאכען דעם אנשטעל, און ס'איז דיר נישט געראטען... האסט געמאכט חוזק פון דעם אייגענעם געוויסען... דערווייל ווייס איך, אז צוליב לוריצ'ן קאנסטו נישט שלאפען, קאנסט נישט עסען...

קארל האט אנגעשטויסען דעם ברודער זיינעם מיט אנ'עקלהאפטען געלעכטער.

— האסט א טעות — האט ער געזאגט — אויב דו מיינסט, אז איך טראכט וועגען דעם לוריצען... און אויב איך טראכט שוין יא אמאל וועגען איהם, איז עס נישט דערפאר, ווייל איך האב חרטה אויף דעם, וואס עס איז געשעהן...

— א!

(פארזעצונג קומט)

קויפט ניסט קיין | מעבעל | מעבעל

מעבעל

בעפאר איהר איבערציינט אייך נישט און מיין

מעבעל-געשעפט 44
גדאנסקא (דלוגא) 44
טעלעפאן 62-56

Ch. ŁAZNIK

נור ביי מיר קענט איהר שעהנעס מעבעל בעקומען פארשידענע און בילינ.
בעמערקונג: אויך קויף איך פארשידענע מעבעל, דיוואנען, פעלצען, ניי-מאשינען, סאמאווארען, אנציגער א.ז.וו.
איך צאהל די העכסטע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

דאנטיסט און צאהנטעכניס
י. ביטענסקי
קאנסטאנטינער 5
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד.
[illegible] בילינ [illegible] בעדינונג אויף [illegible]

פרייזווירדיג
צו פערקויפען
שלימען-שטריק-מאשינען וואלטער נ׳ 8 80 בריט, וואלטער נ׳ 7 37 ברייט, וואלטער נ׳ 8 37 ברייט, קלייןע און פלעכטיג נ׳ 10 36 ברייט און 3 אריגינאל האגדשוה-מאשינען אלע מיט קורצע שליטען
ווירזשעווסקא 135
פראגט אין לאדען ביי די שטריקעריי. 840

רעטשניצע פון דאקטוירים־ספעציאליסטען!
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד

ד״ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד״ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטען	12—9½ 5—4
ד״ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1—11
ד״ר לובימאוו	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד״ר שמירגעלד	נערווען און ינערליכע קר.	5—1
ד״ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	—12.30
ד״ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	— 1
ד״ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

סגולה-סטראציע, שפר [illegible] אלע שטעלען א. ז. וו. מעסען-שטעלען, קינסטליכע בערג-ווין-בעשטראהלונג אנגי-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף בעשטעלונג — וויזיטען אין שטאט. — און לאבאראטאריום אנאליזן. 3120 פלעגעט אין בלוט.
אימפוגנגען נעגען שקארלאטין.
בא דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-קאבינעט
עם נעהמען אן!

ד״ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	10—2 ב״ט.
ד״ר לאשינסקא סמאראגאלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, פלאמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאמענהאף 15, טעל. 31-08
מאכט גאנץ פערנאלעסליכע ציינער און מונד-קראנקהייטען. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעל לעבארטאריום פון קינסטליכע צעהן. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאגס און פון 3—7 נאכמיטאג. בילינע פרייזען. 1451

מאסאזש-און הייל-גימנאסטיק-שולע און קאבינעט
פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאנע 6, טעל. 51-89
רוקענביינער-פערקרימונגען, פאראליזען, נערווען-שמערצען, רעוומאטיזם, ארטריטיזם, שוינדל-פערשטאפונג, גינעקאלאגישע מאסאזשען, בעהאנדלונג פון פיזיש שוואכע קינדער (גראפען). נאך דעם ענדיגען די שולע, ווערט ארויסגעגעבען א צייגניס.
עמפפאנג פון 3 ביז 5.

יור. י. אינפעלד
42 וואסאדניא 42

רעזש איופמערקזאם!
נאך א פאלשטענדיגער רעארגאניזאציע פון מיין ווערקשטעל, שטעלט איך די נ׳ קונדשאפט פון איינגענע אויסארבייטונג אין
א גרויסען אויסוואהל
געבעטע שטיהל
געדעקט מיט לעדער. נאבעלין, מאראקא, זייד, ווי אויך נאבעלין און זייד
כאזעטקעס, מאטראצען
פון אלע פירמען, טישען און טישלעך (אייזערנע) נאטראלקעס
אנשאפונג אלעס ווייס פארזיכערונגען פון אלט סרוקען האלץ
לאנגטערמיניגע גאראנטיע. לאנגטערמיניגע גאראנטיע.
צוגענגליכע פרייזען און בעסטע בעדינגונגען.
בעפאר איהר קויפט, בעט איך אונבעדינגט צושרייבען מיך צו בעזוכען און זיך איבערצייגען.
מיט אכטונג
י. א. וואיטשעכאווסקי,
נאוואמיעסקא 10 10

פארערט איבעראל
נור פאטענטירטע
פעלד-בעטען!
פראדוצירט מיט דער פאבריק-מארקע
PALMA-PATENT
פאר העלכע מיר גאראנטירען.
[illegible] ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, [illegible] קינדער-וועגעלעך, שפוקאסט און געבעטע מאטראצען.
בילינסטע פרייזען! [illegible] בילינסטע פרייזען!
לאדז, פולנאצנא 24.

שטיהל געבעטע
פארשידענע פאסאנען פון נאבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאראקא-צוראפע שטעהט אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ווי אויך
טאפעציר-געגענשטענדע
כאזעטקעס די נייעסטע פאסאנען, מאטראצען אין 3 גאטונגען אויך בעקומט מען ביי מיר סאלאן-גארניטורלעך, אויף זייד-פאטעליכעס. ווי אויך נאנדאלקעס, קאווע טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען מיט ספרענזשינעס, אויך שטיהל צום פאלסטערן פאר טאפעצירער פערשידענע פאסאנען פון בעסטען אויסגעארבייטען האלץ
בעקומט איהר — נאר ביי — ג. לעווקאוויטש, פולנאצנא 5

תקעו בחודש שופר
בכסה ליום חגינו
כי חק לישראל הוא משפט...
זאל מען זיך ווענדען גלייך אין ביורא
17 פעטריקאווער 17
2-טען הויף, פארטער, ווערנגאנג זאמענהאף 53, וואו מ׳רעדט ערלעדיגט און געשריבען שלערליי ביטעס לויט׳ן אומגאנג, קלאגוזולעס, זאבעזפיטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, אפעלאציעס, קאסאציעס, ארדאלאניעס, רעקורסען, וועגען פעמער און קאמיסאריאט-רעשענגען, ביטעס וועגען דירות און אנזשעגד ראזיטעמאשי אין אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
עצות נעבען ווע־מילימער-ענינים
ווערט ערטיילט דורך א מיליטערישען ספעציאליסט פון 7-4 אוו.
רעכטס-קאנסולענט י. מאנער,
פעטריקאווער 17, זאמענהאף 53
שנעל, רעעל און ביליג!

LEKARZ-DENTYSTA—צאהן-ארצט
M. KARABANOW
וואסאדניא 31 (אין הויף) טעלעפאן 59-09
היילט, פלאמבירט ציהט ציין גאנץ אהן שמערצען, קינסטליכע ציין אהנע גומען און רעפאראטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפערטיגט.
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 8 אין אוונט. 1193
לעטשניצע פרייזען. בעראטונג אומזיסט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט.
זאמענהאף 57 (צעגעלנ.19)
טעלעפאן 37-70.
ספעציעל-ארצט פאר הויט-און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעהמט אן פון 4—8 אין אוונט.
פאר פרויען פון 4—5 אין א ספעציעלען ווארטע-זאל. 603

Dr. med.
BRAUN
נאלעווקי 28
טעלעפאן 40-26
צוריקגעקעהרט.
ספעציעל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הער-אויספאל)
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5 — 8 אווענד

צו פערדינגען
א גרויס געוועלב מיט א שויפענסטער, קילינסקי 131. צו ערקונדיגען זיך אין די הערבאצאריע.

א לערן-יונגעל
צו גאלד-ארבייט קען זיך מעלדען צו
A. WAZA
Narutowicza Nr. 1
(Dzielna)

איבערציינעבען
א פארטער-לאקאל
פון 7 פענסטער, ווי אויך 2 צימער און קוך.
צו ערפאהרען דלוגא 11, ביי פאזנאנסקי. 188

א רייזענדער
אנ׳ערשטקלאס. קראפט, לאנג-יעהריגער פאכמאן אין דער קאלאניאל-בראנזשע, קען אויס-נעצייכענט די פראווינץ-קונד-שאפט, זוכט אנ׳ענטשפרעכענדען פאסטען. אין בעזיץ די בעסטע רעפערענצען. אפערטען אפצוגעבען אין אדמ. פון נ.פ. פאר „א רייזענדער“. 885

א יונגע
ביז 20 יאהר בעקאנט אין דער וואלמואל - בראנזשע, קען זיך מעלדען פון 9-11 אווענד ביי פארבער, פעטריקאווער 27. 888

Dr. med.
H. Lajchter
קאנסטאנטינער 9.
ווג וועבארניע טעל. 49-66
צאהן-כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען אין׳ שטשעגקעס, גומעס, דושענדלעס, צאהן - פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אן פון 1½—5 און זונטאג פון 9—11.

Dr. med.
M. Kerszner
קינדער-קראנקהייטען.
זיעלאנא 16 טעל. 51-96
נעמט אן פון 3 — 4 און פון 6—7. אין דער לעטשניצע ברושעווסקער 11 פון 9—12 מיטאג און פון 4—5 נאכמיטאג.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
צוריקגעקעהרט
ספעציאל - ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta 12 (קרוטקא)
נעמט אן פון 12³⁰ ביז 2, פאר אונבעמיטעלטע פון 7 ביז 8 אוו.

אינקאסענטען (קעס)
ווערען געזוכט
פאר א וואוילטעטיגע אינסטיטוציע.
אפערטען אונטער „אינסטיטוציע“ אין אדמינ. פון דער צייטונג. 889

טליתים-פאבריק
אויסגעארבייטעט פון וואלענע, האלב-וואלענע זיידענע טליתים באר פערקויפט, ווי אויך טליתים-קאפט חרם און רעקלען מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלעך, שפאניעס און ציצית צו בעקומען בילינער ווי איבעראל
ביי א. ח. ציטרינאווסקי, קאמיענא 1.
אין צוקומען מויער שרעמער. קומט און איבערצייגט אייך! 898
נעמערקונג: מ׳ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צו וואשען.

רעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
אין ערצטליך-רענטגענישער קאבינעט
זאמענהאף 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראסאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 2-3 6½—7½
ד״ר רוזשאנסקי	הויט-און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2-1
ד״ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	2—12
ד״ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12-10 5-4
ד״ר פאפירני	פרויען-און געבורטס-הילף	1-12½ 5-6
ד״ר קאנאר	כירורגישע-קראנקהייטען	5-4 ווג. 2-1
ד״ר ווינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-1½ 5-5½
ד״ר סמופעל	רענטגען	12—2 4-6
א. גראדזענסקי	צאהן-ארצט	7—3
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	2—9

צאהן-אונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראנען, פלאמבען, א. ז. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
[illegible] קראנקהייטען פון קאפ (מארך) מיט רענטגען שטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, לעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר [illegible].
אנמעלדונגען נעמען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין ד״ר שמאט.

שפארט געלד!
פון אלטע בינדעס און קראוואטען ווערט איבערגעמאכט אויף נייע שליפעלעך און קראוואטען, ווי אויך פארשידענע בינדעס צו ווענדען, און אויך פון נייע שטאפען צו ביליגע פרייזען. ביי
הערשקאוויטש, וואלבארסקא 31.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז: א חודש — 5 זלאטעס, — [illegible] 6 זלאטעס, אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער. [illegible]

[illegible] פרייז 20 גראשען, אין מיטוואך 40 גר., [illegible] 10 גראשען, פרייטאג 15 גראשען, — [illegible] 100 פראצענט טייערער. [illegible] 50 פראצענט טייערער.

אנאנסען - פרייז: פאר מיטוואך 15 גראשען, פרייטאג [illegible] פרייטאג 60 גראשען, נאך [illegible] פאר מיליטעריש „[illegible]“ 100 [illegible] — 50 פראצענט. פאר 5 מילימעטער - שורה.

Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kirchner